Масса а мехкашкара пролетараш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай областен комитета а Грозненски горкома а, Нохч-ГІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган.

Ера 5 июнь № 45 (2211) 1958 шу

Мах 20 кеп.

Ялата а мошача доакъарийна а лаьрхІа дІайийна хьажкІаш дика хьувкъийтаргья вай!

Нохч-ГІалгІай республикан юрта боахаман берригача къахьегамхошка

Курчалоевски района колхозхоша юрта боахаман механизатораша специалисташа даь кхайкарал

Дукха деза новкъостий!

Курски областа ахархой инициативах дІайолаенна хьажкІаш чІоаггІа хьувкъийтара йола социалистически яхь шерагІа яржаш латт мехка. Денгара-денга дукхагІа хулаш латт хьажкІаш дикагІа хьувкъийта болх беш йола колхозаш, совхозаш, районаш.

1958 шера лаьттан тІара а хьайбаех а йоаха продукташ чехкка лакхъе аьнна оттадаьча доккхийча декхараша дегаш ураоттадаь. Курски областа юрта боахаман къахьегамхоша доладаьча патриотически гІулакха тІехьа баьнна, укх шера хьажкІаш кхеяра балха тІехь дола кхоачамбоацараш дІадахеи ялата лаьрхІа а мошача доакъарийна лаьрхІа а дІайийна хьажкІаш дикагІа хьувкъийта аьнна соцам тІаийцаб тха района колхозаша юрта боахаман механизатораша, специалисташа.

Тхо дика ховш да, укх гарггарча шерашка бахача наьха цхьан сага сих дулх, шура, даьтта даккхара хьакъехьа США-на тІехьакхе аьнна оттадаь декхар кхоачащдарна, хьайбаш дебадарах а царех боала пайда лакхбарах а тарра доакъараш кийчделга а лакхде дезаш хилар, хІаьта из дулургда духхьал доакъарий культураш дукхагІа дІаерца, кертерча даькъе хьажкІаш дикагІа хьувкъийтарца. Духхьал хьажкІаш хьувкъийтара наькъаца мара из декхар кхоачашдулургдац.

Шоаш баьхача цІабаьхкача колхозхой боккха кхетам хиларо, царна районерча лаьттан гІулакх дика довзаш хиларо а из Іилманна карагІдаьннарехи дикагІа йолча опытахи дІа тохаш царех пайда эцаро а торо лургья тхона хьажкІаш дика хьувкъилга чехкка лакхде, хІаьта цунца цхьана хьайбаех боала пайда лакхбе а. Курски колхозхой, совнархозий болхлой, юрта боахаман механизаторий а специалистий а тІахьехама жоп луш тха района колхозаша тІаийца декхар да 1958 шера районе дІайийна 2200 гектар хьашкІаш юкъера лаьрхІача цхьан гектара тІара 25 центнер йоаккхаш ялата лаьрхІаи 400 центнерал кІезгагІа йоацаш силоса лаьрхІаи йоаккхаш хьажкІаш хьувкъийта аьнна, хІаьта иштта шин шера юкъара хьайбаш аьлахи колхозхой шоай доалахьа дола хьайбаш гІожача доакъарехи Іалаш де аьнна а.

Цу тІаийцача декхараша хьахьокх дІадийнар дика хьувкъийта уйла хилар. Кертера дар латт тІаийца декхараш кхоачашделга Іалашдарах, уж белгалдаь гІулакхаш кхоачашдарна эша болх вІаштІехьа баьккха шерра дІаболабарах, дуккха колхозхой, МТС-ий болхлой, юрта боахаман специалисташ яхьа юкъе озарах. Цу тайпара бола болх тха районе хІанзехьа а беш ба, цхьайолча колхозаша, бригадаша, звеноша кхы а доккхагІа дола декхараш тІа а ийцад. Орджоникидзе цІерахча колхозо цхьан гектара тІара ялата лаьрхІа 40 центнер йоаккхаш хьажкІаш хьувкъийта декхар тІаийцад, хІаьта Абаев Шамсудина, Товсултанов Лайсе комсомольски-кагирхой звеноша а иштта звеньевойш йолча Саламова Азмана а Белалова Падама а дош деннад хІара звенога 27 гектар йола дІайийна хьажкІаш ялата лаьрхІа 50 центнер цхьан гектара тІара йоаккхаш хьувкъийта.

Ленина цІерахча колхоза кхоалагІчеи йиъалагІчеи бригадаша дош деннад 80 гектар долча лаьттан тІа 30 центнер гектар тІара йоаккхаш хьажкІаш хьувкъийта, хІаьта Эльтиева Хавре комсомольско-кагирхой звеноси Манкиева Майсе звеноси дош деннад хІара звенога 16 гектар кхоачаш долча лаьттан тІара ялата лаьрхІа 35 центнер цхьан гектара тІара йоаккхаш хьажкІаш хьувкъийта.

ХьажкІаш дикагІа хьувкъийта йолаяьча яхьа юкъе дакъа лоацаш ба района механизатораш а. Цу сийдолча доккхача гІулакха юхь дІайолайир Курчалоевски МТС-а № 2 йолча тракторни бригадан бригадиро СССР Лакхехьарча Совета депутато Хамзатов Ахьмада. Цу бригадан механизатораша дош деннад шоаш болх беча 300 гектар лаьттан тІара колхозникашца цхьана цхьан гектара тІара 28 центнер ялата лаьрхІаи 450 гектар мошача доакъарийна лаьрхІаи хьажкІаш хьувкъийта аьнна.

Тха районе хІанз хьажкІаш дІайийна яьннай. ДикагІа йолча ханашка, квадратно-гнездови способаца, ВИР-42 яхача гибрида хержаьча фуца, дика кийчдаьча лаьтта дІайийнай оаха уж. ХьажкІаш, хьаьта иштта гидуарггаш а кхыйола культураш а дика тІаяьннай. ХьажкІаш ца хьувкъийташ дола кертера бахьан дІайийча хьажкІашка хан-ханнахьа ца хьожаш хилар долга, ховш ма дий. Из санна дола гІулакх ца оттийта чуийнна оасарах доахк тхо. Оасар деш ба маІа а кхал а нах, зІамга а воккха а вар.

Оасар тІадаларга а лаьтта чІоагІдаларга а хьежжа дІайийнача хьажкІашта укх шера пхорагІа а дІоахала а еш 3—4 культиваци е, шозза дукхагІа органически-минеральни уробренеш яхка, хІара гектара тІа 40 эзарнел кІезгагІа йоацаш дІайийна хьажкІа хилийта соцадаьд оаха. Ялата лаьрхІа дІайийна хьийкъа хьажкІаш 15—20 дийнахьа чуэцаргья. ХьажкІашка шура еттача хана шоай гІадамаш а тІехьа уж силоса хьокхилга дика вІаштІехьа доаккхаргда, хІара Іатта лаьрхІа 12—15 тонна силос йолларгья.

ХьажкІий хІара гектар цхьан къаьсттача нахага доал де, цар жоп лургдолаш дІаенна хила еза, йоакхо а еш цунна гІулакх дергдолаш. Из гІулакх чакхдаккха лерхІаш, хьажкІаш дІайийна кхашка болх беча, тракторни бригадашта а звеношта а дІатІачІоагІдаьд. ХьажкІаш кхеярна деча балхий дикалга хьажа хІара 150—200 гектара лерхІаш, цу культуран агротехника дика ховш болча специалистехи практикехи бола инспектораш хьожабаьб.

ХьажкІашта деча дерригача а балхий дикал йоаггІаш йола акт оттаяь хьаэцар декхар даь тІадалларах йола курски ахархой предложени хьал а лоац оаха, ерригача колхозашка из дергдолаш юкъе а йоалаю.

Хьалхара болх хІанзехьа а, дІайийнача культурай зІыргаш тІадаьннача хана, дикалга хьожаш хьаэц оаха. ДІайийнача культурий мугІараштa юкъе хІара болх массаз бу а хьийкъача чуэцаш а йоаггІача аргІана баь болх хьаэцаш из гІулакх дІахьоргда оаха. ХьажкІаш кхееш колхозашта практически новкъостал дарна партийни, советски, юрта боахаман органий болхлой колхозашта тІачІоагІбаьб.

ХьажкІаш а, хІаьта иштта юрта боахаман кхыйола культураш а дукхагІа хьувкъийта ахархой материальни безам тІабахийтар лоархІам бола гІулакх долга кхетаду оаха. Цудухьа оаха оттаю хьажкІаш кхееш хьегача къих кхы тІа а ялат далара е порядок: хьажкІаш кхееш къахьегаш даьхача трудоденоех колхозхошта, механизатораштa, кхашка балхаш деча а тракторни а бригадий бригадирашта, хІаьта иштта колхозий хьалхле лелаераштa звенос, бригадо колхозоше тІаийцача декхарех йоагІача, планал тІех даькхача валовой ялата 20 проценти тІаийцача декхарел тІех даьккхача ялата хІара центнера 50 проценти лулда. Колхозашка трудоденоех юххера дар декъача хана дІалулда из тІалуш дола ялат.

Дукха деза новкъостий! Коммунистически партеси правительствоси кІаьд ца луш йоакхо ю вай мехка колхозни строй дегІаярахи берригa юрта боахам дІегІабарахи. Даьхенна вайх, колхозникех, цо еча йоакхонах доагІа дикагІа дола жоп хургда хьажкІаш а, хІаьта иштта гидуарггаш, овощаш, шекар доаккха свекла, юрта боахаман кхыйола культураш дикагІа хьувкъийта, юкъарча хьайбаех хьабоала пайда а юрта боахаман ерригача культурай валовой производство а лакхъе воашта вай тІаийца социалистически декхараш кхоачашдар.

Оаха тІахьех НГІАССР-а юрта боахаман беррига болхлой ялата а мошача доакъара а лаьрхІа дІайийна хьажкІаш дикагІа хьувкъийта социалистически яхьа юкъе дакъа лаца.

Дукха деза новкъостий, 1958 шу хьажкІаш а юрта боахаман кхыйола культураш а чІоаггІа дикагІа хьийкъа юрта боахаман еррига продукташ йоахилга чехкка лакхдеш дола шу деш чакхдоаккхаргда вай.

Кхайкарал тІаийцад колхозхой, юрта боахаман механизаторий а специалистий а собранешка.

ДукхагІа терко е школай балха

1—6-чеи 8—9-чеи классашкарча дешархой дешар шу йистедаьннад. Уж каникулех салоІаш ба. Экзамашка кийчлуш а экзамаш дІалуш а ба 7-чеи 10-чеи классашкара дешархой. ДукхагІа йолча школашка дика яьча кийчонца духьал баьхкаб паччахьалкхен экзамашта дешархой а хьехархой коллективаш а. Из иштта хиларна тешал ду 7-ча классашка алгебрийнеи 10-ча классашка сочиненеш язъеши хиннача эггара хьалхарча экзама итогаша.

Кастта йистедоал республикерча школашка дешара шу. ДІадоалаш латта дешара шу дуккха дикача гІулакхащца белгалдаьнна шу да: дикка тоаденнад дешархой къахьегамца кхебелга, чІоагІбеннаб школай берригача балха вахарцара — колхозий, совхозий, промышленни предприятей производствоцара — бувзам, лакхадаьннад бераш дешарах кхеташ хулга, хьалхарча шерашкарчул дуккха а дикагІа я школай материальни база, дикагІа дІаоттадаьд школашка политехнизаци елга.

Цхьаккха хІама юха ца озаш Коммунистически партес а советски правительствос а берашка дешийтарна даиман йоакхо ешшехьа а, хІаьта хІанз а дукха кхоачамбоацараш да школай балхаца. Царех эггара доккхагІа дола кхоачамбоацар да дерригa бераш деша декхарийла деш дола закон кхоачаш ца дар. Укх йистедоалаш латтача дешара шера хадданза деша хьа ца ухаш а е вІалла деша ца ухаш а дуккха бІаьш бераш дисаьд вай республике. Деша ца дагІаш хиннача бераштa юкъе къаьстта дукхагІа я йиІигаш.

Шаьлан районе, Урус-Мартанеи Наьсарени районашка, цу доккхача, паччахьалкхен лоархІам болаш долча гІулакха е йоаггІача бесса партийни а советски а организацеша, РайОНО-ша терко ца яр бахьан долаш, дуккха бІаьш бераш ца дешаш дисаьд. Партийни а советски а организацеша, дешара гІулакха органаша цу даькъера шоай болх тесса битарца мара, сенца кхетаде йиш я, масала, Наьсарен районе дуккха бераш школашка деша ца даьгІа хилар. БІарчча итт класс хиллал дола бераш! Дукха ха яьккхар Наьсарен района партийни а советски а организацеша, райОНО-с Пхьиле-къонгий юртарча юкъерча школен директор хиннача Кодоховс гуччахьа бохабаь школен болх бІарга ца гуш. Алхха цу цхьан юрта деша ца дагІаш деша ха йолаш долча берех 76 бер хиларга дІакхаьчадар гІулакх.

БІарччача дешара шера цхьаь-цаІ учебник доацаш, хьехархоша багагІа дувцача хабарца чакхдаьлар Наьсарен, МагІалбика, Первомайски районашкарча ерригача школашка гІалгІай мотт хьехилга. Нохч-ГІалгІай АССР-а Культуран Министерствонна чуйоагІа книжни издательство (директор Ткачева) дІа-са хьара тІера ца хилар бахьан долаш дешара шу доладушшехь а школашта эшшача тайпара йоакхо ца яр бахьан долаш хилар из.

Партеси правительствоси къаьстта соцам баьб бераштa лаьрхІа когашта бувха гІирс а барзкъаш а хьаделга дикка совдаккха аьнна, цхьабакъда, хІанз а чІоагІа хала да масала, Наьсарен районерча магазинашкара бераштa эш-эша тайпа ботинкаш, барзкъаш нийсде. Нохч-ГІалгІай АССР-а ейгача промышленностан Министерство декхарийла я из боккха лоархІам болаш дола гІулакх тоаде.

Кердача дешара шерага школаш уж а ужжамо кхыдараш а кхоачамбоацаш хинна гІулакхаш юха хургдоацаш, хІанззе а денз йиззаь кийчо е еза тІадоагІача дешара шера.

Кердача дешара шерага школаш дика кийчъе социалистически декхараш тІаийцаьд Советски районерча къахьегамхоша. Шоаш даьр дарна тІахьийхаб цар Республикера берригa къахьегамхой, ерригa партийни, советски профсоюзни, комсомольски организацеш, дешара гІулакха органаш, колхозий совхозий, промышленни предприятей кулгалхой декхарийла ба кердача хьатІадоагІача дешара шера маьшша кийчо ярна шерра социалистически яхь а йоаржаяь, цу гІулакха берригa къахьегамхой оарцагІа баха. Эггара хьалхара гІулакх да, деша даха дезача берий списокаш йирах кхоачам а ца беш, дерригача берашка дешийтара закон кхоачашдара гонахьа, даьшта-ноаношта юкъе, цу гІулакха дикагІа бола агитатораш, пропагандисташ а къоастабаь, наха дикагІа кхетабергболча меттаца шерра политически-кхетама болх оттабар. Деша ха йолаш долча берех цхьаь-цаІ бер ма дусалда школашка деша ца дагІаш! — иштта я лоархІамера политически лозунг.

Наьсарерча юкъерча школан дешархой шоай низаца хьехархошта чуІе цІа деш боахк. Долакха-юртарча школан хьехархой коллектив а хьехархочоа чуІе цІа догІарна эшаш йола материалаш кийчъеш йоал, дешара шу доладушшехь а из эшаш волча хьехархочоа дІачуха кийчча цІа хургдолаш. Цу тайпара патриотически гІулакхаш мамогта хьаллаца а, кхычарна из дагадохийта а декхарийла я партийни, советски, комсомольски организацеш.

Дешара болх шелал эттача хана а, хадданза дика леларна чІоагІа лоархІам болаш да школаш ханнахьа доагоча дахчанца, кІораца Іалашъяь хилар, хІаьта а цу деша е йоагІа йоакхо еш яц цхьацца йола школаш. Царца лархІа езаш я Наьсарен районера Кантышевера, МагІалбика районера Ачалкхера школаш. ХІанззе йоакхо е еза доагоча дахчан, кІора.

Книжни издательствос дешара шу йистедоаллаш арахийцад абат, хьалхарча классан гІалгІай метта книжка, 1-ча классан дешара книжка. ШоллагІча а кхы лакхерча а класашта хІанз а арахийца цхьаккха учебник дац. Эшараш дукха да. Эшаш мел дола гІалгІайи нохчийи метталара учебникаш ханнахьа школашка хулийтилга издательствон а типографен а сийлен декхар да.

Бераш — вай ираз, вай дегагІоз я. Іилмаш, дуне, вахар дика довзаш, коммунизман кхетамца хьалкхеде деза уж. Из дешарца мара хила йиш яц. Массадолча бера дешарах дика ка яргйолча тайпара, даиман дукхагІа терко е школай балха.

СССКП обкомеи НГІАССР Министрий Со ветеи

Республикан колхозашкеи совхозашкеи йол хьакхар ледара лелаш хиларах

ССКП обкома бюроси НГІАССР Министрий Советои белгалдоакх, укх шера бІаьсти дика оттаро дуккха йол хьакха торо хулийташ хилари, цо юкъарча хьайбашта укх Іай эшаргдола доакъар кийчдарал совгІа тІадоагІача шерашка а уж аьлаца Іалашде йиш хилийтари, хІаьта, цунца колхозийи совхозийи хьайбай боахам дикка лакхбаро шура, дулх, фуаш, тха, кхыйола хьайбай продукташ дукхагІа яха а паччахьалкхенна уж дІаяла а, аьнна тІаийца социалистически декхараш тІеххкхоачашде торо хулийтаргхиларн. ХІанз из дерригa а кхоачашде эшар да, болх дика ховш вІашагІболлар.

Цхьабакъда, укх шера ха дика латташехьа а республикан колхозашкеи совхозашкеи йол хьакхара балхаш геттара ладара латт хІанз. Цхьайолча районашка дика оарцагІа баьннабац доакъар кийчдарна, дика пайда эцац техниках, вІашагІделладац кара мангал хьокхилга, дуккха колхозаши совхозаши хІанз а йоаленнаяц эрий тІаювлача баьцех силос йолла.

Партен дуккхача райкомашеи райисполкомашеи бехктокхаме озац колхозийи совхозийи хьалхле лелаераш доакъар Іалашдар во вІаштІехьадаьккха хиларах. Духхьал цунца мара дашха йиш йолаш дац, хьакха езаш йолча эрий тІаювлача а дІаювча а баьций 168 эзар гектарах укх шера 1-ча июне кхаьчача хана 40.521 гектар, е 24 процент мара хьекхаь ца хилар, 17.020 гектара тІа, мара 42 процент аргІаш даь даьнна ца хилар, юххьанцара силос 1 процентал кІеззига совгІа мара кийчъяь ца хилар.

Республикан дукхагІа йолча колхозашкеи совхозашкеи йоккхий йовкъаш юкъе йолийт йол хьакхараи аргІаш дараи. Шелковски района колхозашка хьекхаь яьннача эрий тІаювлача а дІаювча а баьций 13,5 эзар гектарах 3,1 эзар гектара тІа, е 23 процент мара аргІаш даь даьннадац. Къаьстта во вІашагІделлад йол хьакхари аргІаш дари Шелковски жа леладеча совхозе, планах йоагІачох 12 процент мара эрий тІаювла баьцаш хьекхаяц цига, хІаьта, цу хьекхачох а 3 процент мара аргІаш даь яьннаяц.

Аьлах аргІаш дара гІулакх бехктокхаме ца хеташ леладу Грозненски дулха - шурий совхоза директора нов. Инякина а парторганизацен секретаро нов. Селивановс а. Совхозе хьекхача аьлах 10 процент мара аргІаш даь йол яц, вож йол хьеккхача бесса касарах ул, талха а талхаш.

Доакъар во кийчду Сунженски районерча колхозаша, Надтеречни, Назрановски, Урус - Мартановски районашкарча совхозаша.

Юрта боахаман министерствос (нов. Андреев) мела контроль лелаю колхозашеи совхозашеи доакъар кийчдара гІулакха, йол кичъяра план йохаяь а, из талхаш ара уллийташ, а бола колхозийи совхозийи хьалхле лелаераш бехктокхаме озац.

ССКП обкома бюроси НГІАССР-а Министрий Совети юрта боахаман министра, ССКП райкомий секретарий, райисполкомий председателий теркам тІабохийтар доакъар кийчдеча цар кхоачамболлаш хьалхле лелаеш ца хилара, йол а силос а кийчъеш ду балхаш Іалаьмате мела лелаш хилара цу гІулакхо ца хьокхаш латта буц къайолийташ а цунах дувзаденна кийчдеш долча доакъарий дикал йожаш а хилара, доакъараш кийчдеш ду балхаш хІара боахаме мишта латт хьажеи йол хьакхар чехкка лакхдеш, 1958 шера доакъар кийчдара план лоархІам боллаш тІеххкхоачашъеш дола гІулакхаш тІаэцеи декхарийла а бир уж. Из гІулакх кхоачашдарна данза даргдац:

а) доакъараш кийчдеча махулла тІех техниках пайда эцар, йол чу эцача агрегаташа хадданза болх белга вІаштІехьадаккхар, хІара агрегато сменах йоагІа норма кхоачашъелга Іалашдар;

б) хІара колхозе а совхозе а мангалхой бригадаш вІашагІтохар, Сунженски, Тирка довкъашка, Кавказа лоамий босенашка, хьун къовхьашка, каналий, наькъий йистошка, машинашца болх булургбоацача кхыча моттигашка йол кара чуэцар; доакъар кара кийчдеча наха цар хьекхаьчеи аргІаш даьчеи аьлах 20—30 процент яла еза;

в) йол хьакхараи аргІаш дараи юкъе ха ца йолийташ йол хьакхара балхашта дика контроль лоаттаяр;

г) цунца цхьана хьайбаша Іа доаккхаргдолча моттигашка доакъар дІакхахьар, хІара ферме йол лелаю отараш хьалдар а из лораяр Іалашдар а.

Укх шера буц дика хилар теркал а деш, тІадоагІача шерашка доакъар кийчдар духьа йол хьокха моттигаш шеръе еза 68 эзар гектар. ССКП райкомаши райисполкомаши декхарийла я йол хьакхараи вІашкатохараи йола заданеш колхозашкеи совхозашкеи дІакхачийта, хІаьта респотребсоюз — сихха йол хьагулъеш йола инвентарь юрташка дІаяхьа: мангалаш, йолхьангаш, шодаш, эгаш, хІаьта доакъар кийчдеча бригадашка кхачан продукташи эггара хьалха эшаш дола предметаши дохкар вІаштІехьадаккха а.

Партен райкомаши райисполкомаши декхарийла я доакъар кийчдара йола пхе ден заданеш кхоачашъярна колхозийи совхозийи хьалхле лелаечар бехктокхам лакхабаккха, бригадашкеи полевой станашкеи агитационно - массовии культурно-просветительнии болх лакхача боарамах вІашагІболла, доакъар кийчдара балхаш чехкагІа чакхдаккхар духьа, доаханна дика доакъара база вІашагІтохар духьа социалистически яхь вІашагІйолла.

Доакъар кийчдарна дикагІа толамаш даьхача района ялар духьа ССКП обкомои НГІАССР-а Министрий Советои 5 эзар сом преми а йолаш дІа-юха тела ЦІе байракх хьожаяьй. Укх шера 1 июнага кхаччалца йол хьакхара балхех ССКП обкомеи НГІАССР-а Министрий Советеи дІа-юха тела ЦІе байракхи 5 эзар сом премии Наурски района еннай.

Июле доагІа мехкдаьтта дІалуш ба

Нохч-ГІалгІайчен эггара къонагІча нефтепромыслови управленен «Сунжанефта» нефтяникаша хадданза лакхайоах балха темпаш, тІехь-тІехьагІа дукхагІа тел коача доагам. Промысловикаша тоаду скважинаша деш дола гІулакх, цар хадданза фонтанаш еттар Іалаш а ду.

Оборудованенна дика гІулакх дарахи керда высокодебитни скважинаш эксплуатаце дІаяларахи «Сунжанефта» болхлоша эггар хьалха кхоачашъяьй пхи бутт кхоачашбоацчаш йолча хана мехкдаьтта даккхара ах шера план. Май бетта производственни план шозза тІеххкхоачашъяьй. ДІаеннай июль бетта доагІача «Іаьржача дошо» хьалхара эзараш тоннаш.

Соахка укх ханаца нийсдича ден-бийсана мехкдаьтта доаккхилга кхозза совгІа лакхадаьннад. Балха овсарал лакхаяккхара йола биъ бетта план 126,6 процент кхоачашъяьй. ЛоархІаме лохбеннаб хьадоаккхача мехкдаьттах дІабодамах.

Ерригсоюзни промышленни выставка хьаелларах

31 май Москве хьайийлай 1958 шерара Ерригсоюзни промышленни выставка. Цун повильонашка хьахьокхаш да еза-йоккхачеи яйгачеи индустрен а иштта Іилм-тохкача институтий а проектии организацеи а толамаш. Дуккхача залашка хьахьокхаш да ерригача промышленноста керттера доакъош. Укхаза бІарга го йиш я сага къахьегам аттагІа хулийташ овсарле дуккхаза лакхъеш йола машинаши, станокаши, механизмаши, кердагІа йола прибораши аппараташи.

Іурра денз выставке гулбала болабелар хьаьший: болхлойи инженераши, предприятешка гІулакхерабараши, Подмосковерча къахьегамхой викалаши, колхозникаши — ВСХВ экскурсанташ.

12 сахьат даьлча выставке баьхкар Коммунистически партени Советски правительствони хьалхле лелаераш. Выставка Керттерча комитета председатель Ю. Е. Максаревцеи выставка директор В. Э. Новаковскацеи, СССР Іилман Академен институтий физикаи, электроникаи, автоматикаи, телемеханикаи, химени и. кх. области балхаш хьахьокхача «Наука» павильоне бахар уж.

13 сахьат даьлча йолаелар митинг. Гулбеннараша дІайхача моаршалца тІаийцар трибуна тІа баьнна новкъостий А. Б. Аристови, Л. И. Брежневи, К. Е., Ворошилови, Н. Г. Игнатови, А. И. Кириченкои, Ф. Р. Козлови, А. И. Микояни, Н. А. Мухитдинови, Е. А. Фурцеваи, Н. С. Хрущеви, Н. М. Шверники, П. Н. Поспелови. Царца трибуна тІа бар столицан предприятей болхлойи министраши.

Митинг хьайийлар Ю. Е. Максаревс. Цул тІехьагІа къамаьл дир «ЦІе пролетарий» яхача завода цхьоалагІча механически цеха воккхагІча мастера С. С. Ларионовси, Лихачева цІерахча Московски завода керттерча инженера К. В. Строгановси.

Митинге къамаьл дир дІаьхдаь тІоараш а тохаш тІаийцача ССКП ЦК хьалхарча секретара, СССР Министрий Совета председатела Н. С. Хрущевс.

„Халкъашта юкъера машар чІоагІбарах" йола дунен халкъашта юкъера Ленински премеш телача комитете

Дунен халкъашта юкъерча Ленински премей гІулакха йолча Комитета заседанеш хилар 1958 шера 7-гІчеи 8-гІчеи мае. Дунен халкъашта юкъера Ленински премеш ялара хьакъехьа хьакхаьчача предложенешка а хьежа, цу деша решени тІаийцар Комитето.

Лохехьа кепатохаш ба 1957 шера йола дунен халкъашта юкъера Ленински премеш хьожаярах Комитето баь соцам.

„Халкъашта юкъера машар чІоагІбарах" йола дунен халкъашта юкъера Ленински премеш хьожаярах

„Халкъашта юкъера машар чІоагІбарах" йола дунен халкъашта юкъера Ленински премеш телача Комитето 1958 шера 8-гІча мае баь соцам

Машар лорабара а чІоагІбара а тІехьа лоаттабеча къовсаме тІехдаьнна дика гІулакх дар бахьан долаш «Халкъашта юкъера машар чІоагІбарах» тела дунен халкъашта юкъера Ленински премеш хьожайойла укх наха:

Каору Ясуи — Хосэйрча университета дунен халкъашта юкъерча бокъон профессора, атомнии водороднии герз цамотадайтарах йолча Ерригяпонски совета председатела (Япони).

Арнольд Цвейгана — писатела (Германски Демократически Республика).

Луи Сайяна — Дерригдунен профсоюзий федерацен генеральни секретара.

Артур Лундквист — писатела (Швеци).

Иозеф Громадкен — профессора, Коменске цІерахча евангелическо-богословски факультета декана (Чехословаки).

Комитета председатель Дмитрий СКОБЕЛЬЦЫН. Комитета председатела заместителаш ГО МО-жо, Луи АРАГОН, Комитета членаш Григорий АЛЕКСАНДРОВ, Джон БЕРНАЛ, Ян ДЕМБОВСКИЙ, Анна ЗЕГЕРС, Пабло НЕРУДА, Михаил САДОВЯНУ, Сахиб Синг СОКХЕЙ, Илья ЭРЕНБУРГ.

КАОРУ ЯСУИ (Япония)

АРНОЛЬД ЦВЕЙГ (ГДР)

ЛУИ САЙЯН (Франция)

АРТУР ЛУНДКВИСТ (Швеция)

ИОЗЕФ ГРОМАДКА (Чехословакия)

ДукхагIа теркам тIабахийта гойтара агитацена

Йоккха моттиг дIалоац Первомайски районе бахача наха юкъе беча агитационни балха чухь колхозий, предприятей къахьегамхой цар гаргарча декхарашта а уж кхоачашдара наькъашта а тIаберзабеш йолча гойтара агитацена.

Первомайски хьун участке нийса пайда эц гойтара агитацех цу предприятенна хьалхашка латта декхараш кхоачашдеча (цига первични парторганизацен секретарь нов. Литвинов ва). Болхлой поселкеи лесозаводеи 18 шинна а оагIорахьара яздаь щиташ да. Цар тIа яздаьд дукха езача Даьхенна дукхагIа хьуяла, продукцен кхом бе а цунга дIабода мах лохбе а болхлой коллектив тIахьехаш 36 лозунг. Цу лозунгаш тIа ювц Советски Союза чухьанахьара а арахьара а нийса политика, атомнии водороднии герз дIадаккха, тIема никъ бехка тIахьех. Хьун участке пхиъ хьокхамий доска да. Царех кхоъ производственни участкашка да, хIара денна хьокхамаш тIа а яздеш; хIаьта вож шиъ 10—15 дийнахьа цкъа яздеш да. ХIара денна яздеча доскаш тIа хIара станоко, пилорамас дийнахьа бу болх дIаязбу, цунца болхлой а партийни организаци а торо йолаш хул социалистически яхь хIара агрегато мишта лелаю хьажеи ший ханнахьа балха тIехь дола кхоачамбоацараш дIадахеи.

10—15 дийнахьа цкъа мара ца яздеча доскаш тIа язду къаьст-къаьстача мастерски участкан а лесозавода а балха хьокхамаш. Цар торо хулийт къаьст-къаьстача участкай а хьун завода а балха хьокхамашка хьажа, социалистически яхь мишта лел гойт.

Гойтара агитацена юкъе йоккха моттиг лоац печато а. Хьун участке шиъ газетни витрина я, дукха тираж йола «Вилы в бок» яха сатирически листок я. Дукха ха йоаццаш районерча стенпечатага хьежача, «Лесоруб» яхача газета редактор нов. Губина йолча газето хьалхара моттиг лаьцар. Из газет оформлени а политически чулоацам а дика болаш дар.

Стенпечата тIа ший ханнахьа дувц хьун участкан эггара хьалхара декхараш, дикагIа йола опыт дIайовзийт болхлошка, балха тIехь дола кхоачамбоацараш гучадоах, цхьаццаболча къахьегама дисциплина йохаерашта меттахьа хIама тох. Масала, дукха ха йоаццаш газето айдаьдар нов. Белозерцевс беча воча балхахи из хадданза менна веха хиларахи дола дош, торговли во лелаеш хиларахи маькх дика ца йотташ ярахи дола дош. Газето хоамбар бахьан долаш, администрацес нов. Белозерцев балха тIара дIа ваькхар, торговлен гIулакх тоадир, маькх дикагIа ятта йолайир.

Иштта партийни организацес а цун денал долча органо-стенпечато а къовсам лоаттабу производственни хьокхамаш тоадара тIехьа, кхоачамбоацарашца, къахьегама дисциплина йохаеращца.

Партийни организацес гойтара агитаци нийса вIаштIехьа яккхар бахьан долаш, укх шера ха-оттама гIулакх во хинна доллашехьа а, доккха новкъостал дир хьун участко хьалхарча квартале а апрель бетта кхоачашде дезаш хьалхашка лаьтта декхараш кхоачашдарна.

Хьалхарча кварталах валовой продукцех йоагIа план хьун участко кхоачашъяьй 106 процент, хIаьта апрель бетта план кхоачашъяьй 125 процент, фабрично-заводской продукцен хьакъехьа план 136 процент кхоачашъяй. Укх тIеххьарча хана района колхозашка а учрежденешка а дукхагIа теркам тIабахийта баьннаб гойтара агитацена. Стенпечато болх дикагIа бу, клубашка а библиотекашка а гойтара агитаци дукхагIа яьржай.

Цхьабакъда, стенпечата а гойтара агитацен а теркам кIезга беш моттигаш а я. Масала, «Дружба», «Заря» яхача колхозашка хIанзолца стенпечать а хьокхамий доскаш а дац, колхозий эггара гаргагIара декхараш гойташ стенда ше монтажаш яц. Кхоачамболлаш дац районе гIолла болх дикагIа бе нах тIахьехаш дола щиташ а лозунгаш а.

Района первични партийни организацей декхар да гойтара агитацена дукхагIа теркам тIабахийтар, района боахама—политически декхараш дикагIа кхоачашдарна тIехьа къовсам лоаттабар.

В. СТЕПАНОВ,
ССКП Первомайски райкома пропагандани агитацени отдела заведующий.

Сайрийнарча университета керда отделенеш

ССКП Грозненски городской комитета бюрос решени яьй сайрийнарча марксизман - ленинизман университета 1-ча курсе керда нах чуэцарахи университете экономически философски керда ши отделени вIашагIтохарахи.

Факультеташка дIайийбергба, хьалхагIа сайрийнара университет яькха хинна, хIаьта иштта лакхера дешар дизза чакх даккханза бола коммунисташи комсомольцаши.

Марксизман-ленинизман сайрийнарча университете деша нах къесторгба партен районни комитеташа.

Района экономически конференци

Гудермесе района экономически конференци хилар. Юрта боахам тоабарнеи ялаташ дикагIа хьувкъийтарнеи хетаяь яр из. Ялаташ дIадера ший опыт ювцаш къамаьл дир цу конференце хиннача «Джалка» яхача совхоза агронома нов. Тузас. Йол Iалашъяра методаш ювцаш къамаьл дир гудермесски совхоза 3-ча отделенен управляющес нов. Азербиевс.

Районерча дукхача специалисташа, юрта боахамеи, партийнии советскии болхлоша къамаьлаш дир конференце.

Тепловозий машинисташ кийчбар

ТIеххьарча шерашка дукха тепловозий машинисташ Iомабаьб Грозненстанцерча технически школас. Вай мехка масса а миIингера паравозий машинисташ ух цига керда говзалIомае.

ХIанз массехк групп я школе дешаш. Керда техника дика Iомаеш ба Свердловски машин-наькъа машинисташ н.н. Колотов, Черданцев, Петров, Блинов, Княжев; Минводера машинисташ н.н. Фисунов, Рунов, Ефанов, кхыбараш.

Школе Iомаю, тепловоза устройство, практика, кхыйола кхерамах лоравалара техника.

С. КЕРИМОВ.

Комсомольцаш 13-ча съезда материалаш Iомаеш ба

Боаккхача лоархIамера гIулакх да Грознерча № 1 йолча Горпромкомбинатерча комсомольцаша чакхдоаккхаш латтар. Комсомола 13-ча съезда материалаш Iомаеш ба къона болхлой.

Укх деношка хиннача заняте берригача комсомольцаша чIоагIа ла а дувгIаш съезда резолюци а, Никита Сергеевича Хрущевс комсомола 13-ча съезде даь къамаьл а дийшар комсомола комитета член йолча Ушакова Антонинас.

Коллективацарча комсомольций цIерах комсомолкас Кравцова Лидас аьлар: «Оаха къоабал деш тIаэц съездо даь соцамаш, дIахойодача хана хIанзолца даьхачарел дикагIа балха толамаш доахаргда оаха, общественни балхаца дика дакъа лоацаш а хургда тхо».

Комбинатерча комсомольско - кагирхой бригадо хIара бетта 125—130 процент кхоачашъю план. Ший болх нийса а дика а дIабахьа ховш я комсомольски организацен секретарь йола комсомольско-кагирхой бригадан бригадир нов. Гаврилова Зоя.

М. ЦУРОВ.

Къонача таланташка хьажар

Наьсарен-вокзалерча культуран ЦIагIа школай коллективай художественни самодеятельностага хьежар.

Наьсарен - вокзалерча юкъерча школан самодеятельностаца дакъалоацаш хиннараша эрсийи, гIалгIайи, кхыча къамийи халхараш а дир илеш а аьлар. ГIалгIай кIанта халхар Iалаьмате дика дир Цороев Iийсас. Хозеи тайжаи хиларца белгалдаьлар группо даь «ГIалгIай маьхкарий халхар».

Яндарерча юкъерча школан юххьерча классий 50 саг юкъе а волаш йолча хоро даькхар «Ладувгlал еза парти» яха илли, «Советски кагирхой марш», «Д а ь х е», и. кх. д. а. «Вай герб», «Юрта венавар Ленин» яха стихотворенеш дика йийшар кхоалагIча классерча Хашагульгова Раяс, азербайджаний меттала «КIоригаш» яха илли а даькхар цо.

Хьожачарна цу тайппара сакъердам хьийкхар Наьсар-Кертерчеи СурхотIарчеи юкъерча школай художественни самодеятельностеца дакъалоацаш хинначар а. Художественни самодеятельносте дикагIа дакъалаьцача 23 саго бокъо яьккхар 22 июне денз 26 июне кхаччалца Грозне хургйолча республикански фестивале дакъалаца.

Б. АЛЬМУРЗИЕВ.

Писатель—завода болхлой болча хьоашалгIа

Дукха ха йоацаш «Красный молот» цIи йолча завода № 5 йолча цехе нохчий писатела Арсанов Сайдбес язъяь «Маца довз доттагIал» яха роман ювцаш дешархой конференци хилар.

Шоай станокаш тIара балхара боаллашехьа а конференце баьхкача болхлоша, чIоагIа раьза хинна, тIоараш а детташ, тIаийцар писатель Арсанов Сайдби.

Цул тIехьагIа къамаьл даьча Арсановс «Маца довз доттагIал» яха роман язъяра истори а, цу романах кхы ши книжка язде лаьрхIа ше хилар а дийцар.

Книжках шоашта хетараш дувцаш къамаьлаш дир цеха болхлоша Писарскес, Зивиловс, Нечаевс, ужжамо кхычар.

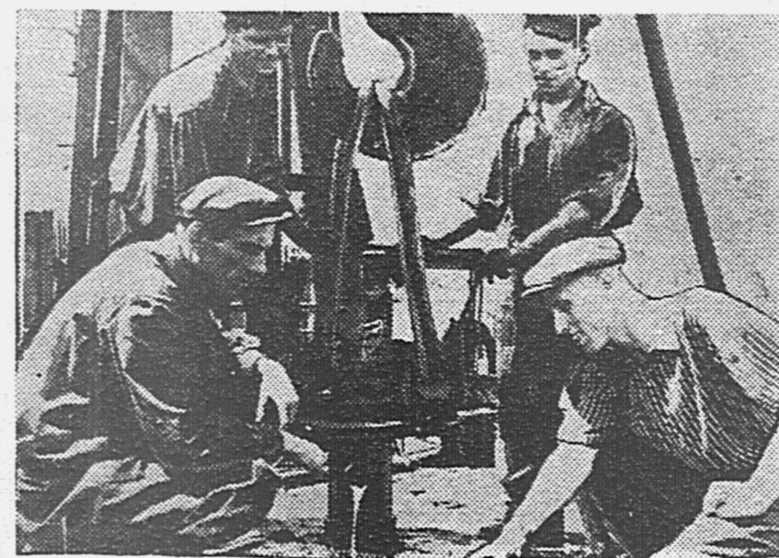
Книжкан дешархочо Зивиловс аьлар шоай заводе а ба дукха дика болхлой эрсий, нохчий, гIалгIай. Царех а язъе мегаргья художественни произведенеш.

Книжкан дешархочо Нечаевс романа сценарий язъе езилгах дийцар.

Болхлоша дег тIара баркал аьлар цеховой дешархой конференце дакъа лаьцача писатела н. Арсановна.

П. ПОПОВ.

Правобережни мехкдаьттан промысле

Правобережни мехкдаьттан промыслови управлене дикагIчарца лоархIалуш я нов. А Алексеевга хьалхле йола нефтяникий бригада. ХIанз скважина подъемни ремонт еш я из. Май бетта план 157,9 процент кхоачашъяьй Алексеева, бригадас.

Сурта тIа: Мехкдаьттан промыслови управленен комсомольски организацен секретарь — оператор нов. Алексеев керте вола бригада № 99 йолча скважина изоляци еш йоал. Аьрдехьара аьттехьа тракторист нов. А. Гандашев, оператора помощник нов. А. Соломахин, А. Алексеев, подземни ремонта мастер нов. Матушин,

А. Тарасюка сурт.

Л. МИХАЙЛОВ.

Завода низ дегIабоагIа

Гарггарча шерашка новогрозненски нефтеперерабатывающи завод дикка шеръе еза. Цунца дегIайоагIаргья заводо арахецаш йола продукци. ХIанзолца ара ца хецаш хинна халкъа боахама чIоагIа эшаш йола тайп-тайпара продукцеш арахецаргья заводо.

Цудухьа завода дукхача установкашка, цехашка, производственни участкашка керда оборудованеш оттаяьй.

Иштта, 43-3 установке цхьаькха реактор оттаяьй. ХIанз ши реактор хургья установке. Цхьа пишк мара яц цига, хIанз хьалъеш латт цу установке шоллагIа йола пишк а.

Завода технически совете «43-3» установка шеръяра гIулакх дувцаш предложени слар: инженерно-технически болхлоша установкан кхы тIа эшаш йола пишк хьалъеча физически балхаш деш завода берригача специалисташа дакъалоацалда аьнна. Технически совето хьаллаьцар из предложени. Цу тайппара инженерно-технически болхлой бригадаш вIашагIъехкар. Бригадий хьалхле хьайийцар завода директора нов. Вандюка, керттерча инженера нов. Пригорневс, парт бюрон секретара нов. Медведевс, директора заместитела нов. Битеряковс, керттерча механика нов. Тимофеевс. № 9 йолча цеха механик нов. Смыков прораб оттаваьв. Заводерча хIара инженерно-технически болхлочун хIара кIирах цхьан дийнахьа пишк хьалъеча физически болх бе беза. ХIара цехера дийнахьа 3—4 саг а волаш 30 саг балха аравоал пишк хьалъеча.

Дика болх бу цар 43-3 установке. Царех хIараненa хIанз йолча нормаех дийнахьа бе безача балха задани лу, хила езача тайпара къахьегама учет лелаю. Кхычахьа дIабахьа беза къаьна кабель хьалбаькхаб, пишка лард йолла еза ор даькхад цу бригадаша.

Цу балха тIа ше дикагIа бригадир хилар хьахьекхад керттерча механика нов. Тимофеевс. Ше, цу бригадацарча наха санна болх беш шехьа дика вIашагIболл цо кхычар болх. Бригадаца балхаш деча н.н. Атаруковс Минеца, Абловацкаяс, Синельниковас, нормаш хадданза кхоачашъю. Дика къахьегаш ба кхыча бригадашкара специалисташ а. Царех ба, н.н. Лозовский, Шестаков, Дронкин кхыбараш.

Л. МИХАЙЛОВ.

Машин-наькъа станцен кондуктораш

Дика болх беш я Грознерча машин-наькъа станцен кондукторий коллектив. Производстван план хIара бетта тIеххкоачашъю, балха говзалаш лакхайоах цар. Балха воагIаш сцепщик хиннача Умаровх хIанз керттгера кондуктор хиннав. Ший болх бовзаш из хиларах массанешa дика сий ду Умарова. Иштта, коллективо дика лоархIаш ба: Яндаев, Мухтаров, Шарипов кхыбараш.

— Теша мегаргволаш да, — йоах кондукторски резерван начальника новкъоста Шеяна,—лакхе цIераш яьхача новкъостех йизза балха говзал ховш, къахьегара тIера болаш, къона кадраш хургхилар. — ХIана аьлча хьалхе денз укхаз болх беш болчарна шоашкара хьокхам а луш, балха тIа толамаш а доахаш кердача балхий говзалаш караерзаяьй цар. Цунах тарра шоай а шоай дезалий а вахар тоадаь ца Iеш Даьхенна мутIахьа а болаш бола къахьегаман патриоташ шоаш хилар а хьа гойт цар.

Иштта дика балхаш деш ба цу резервера беза мухь дIа-юха кхухьача поездаш тIа керттера кондуктор вола нов. Петров, нах дIаюха кхувлача поезда тIара керттера кондуктораш нов. Фараонови Латышеви кхы бараш.

ГАЛАЕВ Хаматхан.

Бахархоша сийду № 7 йолча амбулаторен болхлой

Грознерча, Войков поселок яхача участке я № 7 йола амбулатори. Май хьалхара денош тIакхаччалца цунна кхоачамбеш яцар из чухинна здани. Цхьабакъда, хIанз Орджоникидзевски райисполкомо дика йоакхо ярца, цу участке Гоголя цIерахча улицагIа еннача кердача зданечу болх беш я хIанз № 7 йола амбулатори. Хоза кийчъяьи сапаргIат доалаши цIенеи я из чухьанахьара. Иштта лораш хьажийта венача сагаца Iимерзеи доаггIача тайпара цун гIулакх деши ба Зароза Нина Антоновна заведующи йолча амбулаторен болхлой.

Нина Антоновнас заведующе болх баь ца Iеш цамогаш болча наха а дика новкъостал ду ше йолча. ХIаьта бахархой дика кхетабеш баьча балха дуккхача шерашка цIе байракх лелаеш цо вIашагIтехача цIеноаной санитарни-дружинаца дика баьча балхаи СССР здравоохраненен Министерствос совгIата «отличник здравоохранения» яха значок еннай цунна.

Амбулаторе болх беш ба терапевтически берийи цергийи участкай лораш а. Берий участке лор йола Вагабова Екатерина 1948-ча шера денз я цига болх беш. Бокъонца волча советски лора санна дика довз Екатерина берий вахар, цар унахцIенал, царна эшар. Войков поселкерча берий ноаноех цхьаккха а кораергьяц Вагабова Екатерина ца йовзаш, цунна дег тIара дIайха баркал ца оалаш.

КIезига благодарносташ яц санитарка Костина Полинаи Ладоницкая Евдокияи медсестра йолча Лачаева Еленаи къахьегаман книжкаш тIа, 10—15 шераш да цар цига болх бу. Дика хов царна шоашта тIадилла балха декхар кхоачашде. Иштта дика лоархIаш ба № 7 йолча амбулаторе цергий лор Смирнова В. П., медсестра Тупица Марии.

А. ДОДОВ.

Афганистане хьаеллача выставке

Нохч-ГIалгIай республикал арахьа цIи хеза а лоархIаш а я Грознерча гаражни оборудованен завода продукци.

Автомобилай боахамашта эшаш йола подъемникаш, кранаш, прессаш вай мехка масса миIинге дIаахийта ца Iеш, Китае, Албане, Вьетнаме, Инде дIаухийт заводо.

Афганистане хьаеллача выставке йохийт завода коллективо массехк экспонат. Экспонаташта юкъе йиъ бархIи тонн дозал дола гидравлически подъемникаш, шовзткъа тонн дозал дола пресс, консольни кран, автомашинай двигатель хьалъийеш йола тележка я.

С. КЕРИМОВ.

Халкъа боахама совете

Нохч-ГIалгIай экономически административни района предприятешка рационализации изобретательствои дегIайоалаяра духьа Халкъа боахама совето соцам баьб: 1958 шера ах-ах шерашка рационализацешкеи изобретенешкеи хьажара гIулакха конкурсаш е. Конкурсий бокъонаш чIоагIъяьй.

Конкурсах оттадаь декхараш да: ах шера план кхоачашъяр; предложенеш дукхагIа ялар, уж юкъе йоалайича соахкарчул дукхагIа цар пайда луш хилар.

Конкурсо оттадаь декхараш кхоачашдаьча предприятей коллективашта дала оттадаь совгIаташ да.

Предприятешта санна 100-нел кIезигагIа саг воацаш йолча цехашта а дала йиш я конкурсо оттадаь совгIат.

Ах шерашка йолча конкурсий итогаш е аьнна тIадиллад Совнархоза изобретательствони рационализацени бюрона.

Н. ГИРИН.

„Ачалкх" яхача хин шушаш

МагIалбик районерча юкъерча Ачалкхера минеральни хий чудола шушаш Советски Союза моллагIча районе нийслу. Дика чам болаш, дарбане хий да из.

ХIара дийнахьа эзараш шушаш «Ачалкх» дохьийт заводо Советски Союза тайп-тайпарча городашка.

Завода коллективо май бетта план 120 процент кхоачашъяьй. Из план кхоачашеш дика болх барца белгалбаьлар цеха начальник М. Хашагульгов, укупорщица Т. Казимирова, Л. Точиева, Я. Акбиев, кхыбараш. ХIара дийнахьа 6—10 эзар шуша минеральни хий арахец заводо.

П. ГАГИЕВ.

Экономически семинар

Новогрозненски нефтеперерабатывающи заводе ши бутт совгIа йолча хана хинна экономически семинар чакхъяьлар. Из хетаяьр, «1957 шера заводо даьха экономически хьокхамийи 1958 шера къахьегама овсарал совъяккхареи продукцех шийх дIабода мах лохбареи», темана.

Семинаре лекцеш йийшар завода управленен хьалхле лелаераша. Керттерча инженера нов. Пригорневс йийша лекци яр, производстван низах бизза пайда эцари установкаша мехкдаьттан продукташ къестаяраи, хетаяь. Плановой отдела начальника нов. Квиткина продукцех шийх дIабодача маьхах лаьца лекци йир, керттерча инженера заместитела нов. Кречетовс заводо арахецача продукце дикал лакха яккхарах лаьца дийцар. Керттерча бухгалтера нов. Абловацке, материалий учетах лаьца дийцар. Къахьегама отдела начальника нов. Смоленцевс дийцар, къахьегама овсарал дегIайоалаяра наькъаш.

Цул тIехьагIа семинара доакъошхоша шоайла дага а бувлаш хьалхле лелаераша йийша лекцеш тоаяра предложенеш елар. Завода экономически семинаро предприятен керда торонаш хьагуча яхарнеи экономически гIулакхаш тоадарнеи доккха новкъостал дир.

Л. ТИХОНОВ.

План ханал хьалха кхоачашъяьй

Беттагара беттага план тIеххкоачашъеш хьайоагIа орден лелаеча Грозненски нефтеперерабатывающи заводерча № 9 йолча установкан коллкетив.

Мехкдаьттан сийрда продукташ арахецарна май бетта план 27-ча мае 106 процент кхоачашъяьй цо.

Цехерча а установкан а специалистий группас балха юкъе йоалаяьча рационализаторски предложенеша коллектива къахьегама овсарал лакх а яьй, цул совгIа дийнахьа-бус бIаь тонн мехкдаьтта нормал тIех чакхдоаккхаш установка тоа а яьй, цо хьакъестош хинна сийрда продукташ 5 процент дукхагIа а хилийтай.

Коллектива юкъе дикагIачарца лоархIаш я оператор коммунист нов. Надежда Яковлевна Митковец керте йола смена. Цо ший помощникаца комсомолец нов. Николай Вороновца технологически режим дика лораеш денгара денга тIеххкоачашъю нормаш. Царел тIехьа ца юсаш къахьегаш я оператора Николай Моисеева смена а.

Установкан коллективо лаьрхIад, Ленински комсомола 40 шу дизара сийна планал совгIа Даьхенна эзараш тоннаш мехкдаьттан сийрда продукташ яла.

Иштта май бетта дика къахьийгар цу завода 4-ча цеха № 3 йолча установкан коллективо а. Керда технологи юкъе а йоалаяь планал совгIа 3 эзар тонна мехкдаьттан сийрда продукташ арахийцар цо. Дика болх беш я оператор нов. Михаил Бутов керте вола комсомольски смена. Иштта дика болх беш я оператор нов. Жаворонкин керте вола смена а. — План тIеххкоачашъярца комсомольски копилкаца дакъа лоацаргда оаха, — йоах установкан начальника нов. Борис Александрович Мельниковс.

Дукха ха яц, 6-ча цеха № 2 йолча установкас даиман брак еш, план кхоачаш ца еш хинна.

Цу установка тIа балха вера опытни технолог нов. Степычкин. КIезига хьалхагIа, «шоай кулгашца» цIенош хьалдеш йолча бригада хьалхле лелаеш вар из. Цхьа шу ха ялалехьа, шишша квартира йола 15 цIа хьалдаьд цун хьалхленца.

Степычкин болх бе волавелча хувцаделар установкан гIулакхаш. Май бетта 26 дийнахьа планал совгIа цхьа эзар тонна тIех-дика дола парафинист дестилат арахийцар установкан коллективо.

Ший коллектива дика тешал ду начальника Степычкина.—Шоашка дIааьннар кхоачашдеш, дисциплина йолаш дика болх беш дика ба ца аьлча кхы ала хIама дац операторах А. Дементьевх, Бирюлькинах кхыбарех, — йоах Степычкина.

Н. ГЛУХОВ.

ДикагIа вола бригадир

Грозненски химзавода ремонтно-механически цеха нов. Ракицкий Юрий бригадир волча слесарий бригадас дикача гIулакхашца ший сий даьккхад заводе.

ССКП ЦК-а майски Пленумо соцам бича нов. Ракицкес аьлар, — хIанз химикий дукхагIа арахецаезаргья тайп-тайпара продукци, цунца вай халкъа торо тоалургья. Бакъда тха декхар да тхоай бехках химикий болх ца социйташ мел эшача ремонт яь кийча хилийтар. ТIаккха, химикаша дукхагIа, продукци лургья Даьхенна.

Бригадира аьнна дош харц хилац. Цун бригада, завод йолаеннача диъ шера, рационализаци ярнеи болх дикагIа барнеи хьалхалатташ хьайоагIа. Ракицке бригадацарча слесарий cурташи цIераши завода «Сийлен доска» тIа, «Сийлен книжка» тIа, «ДикагIа болча рационализаторий доска» тIа да. Ракицкена шийна совгIата, химически промышленноста Министро приказаца «Химически промышленноста Ерригсоюзни социалистически яхье тIех-дика вар» аьнна йола, значок елар 1957 шера. Цу бригада гIулакхаш дувцаш массехказа яздаьд хIара дийнахьа арадувлача завода пенгазето а.

Цу бригадо план тIеххкоачаш ца еши, ше тIаийца декхар кхоачаш ца деши цхьаккха ха яц. Цо баь болх тIехдика лоархIам болаш хул.

Бригадас оборудованена ремонт яь а ца Iеш, керда технологически оборудованеш хьаю. Цо тешал ду бригадацара болхлой дика говзал йолаш хилара. Бригадира, болх дика вIашагIболла харца да бригадас доаха толамаш.

Ремесленни училище слесара говзал Iомаяьй Ракицкес. Цудухьа кагийча нахаца безам ба цун. Ший бригада вIашагIъеллай цо духхьал ремесленни училище дийша ара баьннача кагича нахах.

— Ремесленни училищера арахийца къона специалисташ юхатетта мастераши цехий начальникаши бакъбац аз—йоах нов. Ракицкес. — Ремесленникаш кхета беш, уж балхага боахаш къахьегачул нийсагIа хет царна опытни болча специалисташца болх беш. Сона ремесленникаш дукхагIа беза.

ХIара ремесленник вовза, цар балхацара безам сов баккха, производствон хьалха латтаращца уж нийсбе хайнад Ракицкена. Ерригача завода бовзаш ба Ракицке бригадацара передовикаш: И. Орлов, Н. Михайличенко, И. Соленов, кхыбараш.

— Тхой да санна хет тхона Юрий Эдуардович, — йоах слесара Михайличенкос.—Цо дика новкъостал дар бахьан долаш слесара говзал Iомаяьй оаха. Баркал оал оаха цунна.

Ший бригадацарча слесарашта ший опыт дIалуш, къахьегама дисциплина чIоагIъеш, коллектива юкъе доттагIал оттадеш дика къахьийгар бригадиро. ХIанз бригадирагара мукъа боацаш цхьа минот хьалха болх соцабац слесараша. Кхоана бергболча балха задани хьа а ийце, хIара слесарага дIахойт, цун бе беза болх. Цу гIулакхо цхьа минот ца йойташ лелийт коллектива болх. Инструменташи приспособленеши цIенеи дикеи лелаю бригадо.

Бригадас доахача толамий лоархIамегIа дар — бригадан коллектива болхлошта юкъеи кхыча ремонтни бригадашцеи социалистически яхь лоаттаяр да. Ше социалистически декхараш тIаэцаш, бригадо формагIа доацаш лаьрхIе хьажа а хьаже шийна кхоачашдулургдар мара тIаэцац. Ший декхараш массайолча хана тIеххкоачашду цо. Белгалдаккха деза бригадас Николай Мамай методах болх беш хилар. Бригаде хIара слесаро ерригача коллективо дийнахьа кхоачашъе еза заданеш оттаю. Цу гIулакхо бетта йола план тIеххкоачашйойт бригадага.

Цеховой комитето ший хан-ханахьа социалистически яхьа итогаш а еш наха гургдолча хьалдетт коллективашa даьха хьокхамаш. Цеха бригадашта а завода коллективашта юкъе а цкъа мо дуккказа хьалхара моттигаш яьхай Ракицке бригадас.

Бригадиро, производстван передовой методаш Iомаю, технически литература деш, шийна дейза керда дар сихонца балха юкъе доаладу. Дукха къахьег Ракицкес слесара говзал шийна а бригадацарча слесарашта а дикагIа йовзийташ. Юрий Эдуардовича а бригадацарча слесараша а къахьегама овсарал лакхъярна мел эшар ду. Каст-каста рационализаторски предложени юкъе йоалаярна бригадираца дагабувлаш хул слесараш. Цу гIулакха чIоагIа терко ю нов. Ракицкес. Из ше, завода дикагIа вола рационализатор-новатор лоархIаш ва. Укх тIеххьарча шин шера 20 рационализаторски предложенеш еннай цо. Царех 18 предложени производстван юкъе йоалаяьй. Дуккха эзар сома пайда баьб цар Даьхенна.

Коачача газаца болх беш йола «СЛ-1» яха пропарни насосаш каст-каста йохаш моттигаш нийслора № 12 йолча цехе. ХьалхагIа цу насосах доахкаш хинна клапаний пружинаш текстелистеи бензостойки хьамчани амортизаторашца хувцаш йола предложени елар № 12 йолча цехерча слесара Голиковси Ракицкеси. Из предложени юкъе йоалаялехьа 2 бетта цкъа ремонт е езаш хиннача насосашта хIанз шера цкъа ремонт е мара езац. ХьалхагIа ремонт еш дукха ха йовш хиннаяле хIанз из ха дикка лоацъяьй.

Сурта тIа: бригадир Ракицкий Юрий болх беш воал.

Пуховицке сурти тексти.

Бераш—дерригача дунен тIарча халкъий кхоане

Берий вахар, цар унахцIено, уж хьалкхедар — пачхахьалкхен лоархIам бола гIулакх да.

Вай мехка массадола хIама ду бераш унахцIена, хьалкъал долаш, хоза оамалаш йолаш хьалкхедарна. Цу гIулакха вай партеси правительствоси ахчеи рузкъеи кходац, цу сийдолча а халача а гIулакхаца шоай вахар дувза кийча болча нахах, кадраш кийчъю.

Коммунизман зIыргаш аьннад Ленина детсадех. Къонача Советски республикас хьалха арадаьхача декретех цаI дар Ленина кулг а яздаь, 1918 шера 5 июне арадаьнна, деша даха ха йоацача берий учрежденеш яхка аьнна Халкъий Комиссарий Совето арадаьккха декрет. Цхьаккха а нах бахаш моттиг яц вай мехка детсадаши детяслеши йоацаш. Цар чу хьалкхеду 3 шерагара 7 шерага кхаччалца дола бераш. Из я саг хьахила волалуш йола эггара бехктокхамера ха. Цу хана дегIайоагIа бера организм, хьаькъал, оамалаш.

Детсадаш кIезига яц вай республикерча городашкеи юрташкеи. Партийни советскии организацеша хадданза йоакхо ю царна. Из хьахьокх тха детсадо. Алхха 1957 шера детсад чуйола цIенош тоадарга дахийтад 85 эзар сом, Iалаьмате дукха ахчахьахец берашта ловзоргаш эцарна, чура цIен че хозъярна.

Цхьаьча а бийсашка балхаш деча а ноаной бераш дийнахь-бус леладарна 1958 шера кхы тIа а ахча хийцад. Цу бераша бIарчча кIира доаккх детсаде ноаной дагабоаллам хила ца безаш. Масса а гIулакх шийха-ханнахьа леладаро а цIено хиларо а бераш дика тоадолийт. Масала, Iаьдала балха декхар кхоачашдеш кхыча мехка яха нана цIагIа йоаца 4 шу даьнна И. Танечка тха детсаде кхо бутт ха йоаккхаш 7 кг тоаеннай, 3 шу даьнна П. Любаи 4 шу даьнна Ирочкеи — 3 кг, 3 шуи 6 бутти баьнна Т. Любаи, 3 шу даьнна Лейлаи, 4 шу даьнна К. Зареи цу юкъа 3—5 кг тоабеннаб, дика мотт Iомабаьб, беращца безаме ловз, шоашта гIулакх де хов.

Шоаех тийша Даьхено эггара дезагIа дола хIама дIаденнача наха хоза хет шоаш кхедаьча берашкара дика оамал бIаргаяйча.

Масса тайпа наькъаш долаш низкъала а, хала а, Iалаьмате бехктокхаме а болх ба коммунистически общество хьалъергйола керда саг хьалкхевар. Оаха тхоай низ кхобац унахцIена, гIоздаьнна, хьаькъал, эздий оамалаш йола къона советски тIехье хьалкхеярна.

В. Д. ПОПОВА,
ГорОНО № 8 йолча детсада заведующи.

Селиева Рукъета звено

Гудермесски района № 2 йолча совхоза сомийн комсийн бешамаш лелаеча бригада бригадира Муслимов Мажита бешамаш лелаерашта тIайоалайир дIадахача шера керда болхло — Селиева Рукъет. «Ер я вай звеньевой» — аьлар цо. Къона болхло дика тIаийцар. Массехк мянут яьлча бешамаш лелаераш чуийна шоайла къамаьлаш деш бар. Рукъета лоацца дийцар шийх дола хIама. Массава гIадвахар, цунна бешамашка бу болх дика бовзаш болга хайча. БархI шера болх баьб цо къулбехьарча Казахстане комсий плантацешка.

Селиевна цIена эрсий мотт хов, хIаьта из дика да, цун звеноца бараш дукхача къамех нах хиларах. Укхаза дукхача хана денз къахьегаш ба татаре—Якубова Мария, нохчий—Бизурзаева Айза, Лорсанова Маржан, эрсе — Есауленко Анна, гIумке—Чакаева Рукъет, иштта кхыбараш. Берригаш а 16 саь ва звеноца, производстван гIулакха шоай берригa низ дIабала кийча а болаш, хьинаре болх беш.

Комсаш чуийца яьлар. ХIара гектара тIара 50 центнер комсаш яьхай. КIезига яьхай комсаш, хIаьта дукхагIа йоахарг а яцар — аьлар Рукъета, хIана аьлча комсаш хIанз а кагий, дIаегIа дукха ха йоацаш я. 14 гектарах, 5 гектар мара латаш а яц, уж а сов нилха я. ДукхагIа йола комсий гаьнаш гIажамех хьалйихка яр. ХIаьта, шпалераш яларе дуккха а диках дар.

Звено лелаер, хьежар 7 гектар совгIа йолча къонача сомий бешага а.

Сомаши комсаши дика ца хьувкъара бахьан шийна хайча, Рукъета шийна хетар дийцар бешамаш лелаерашта, фу дича дукхагIа хулалургда Iажийи комсийи бешамаш дика латар. Болхлоша къоабал дир звеньевойс яхар, болх дIаболабелар.

Комсий гаьнаш лаьттах ехкаьчул тIехьагIа, комсий овлаш кийчде болабелар уж. ХIаьта, бIаьстан юхье комсий гаьнаш хьаеллале а хьайиллачул тIехьагIа а оахам дир культиваци а еш. Котировка яь а комсаш хьалъйихкаь а баьнначул тIехьагIа, оасар дукха доацача царна шозза оасар дир ,шозза молхаш а техар. Комсий плантацеш шеръярна звенос цхьан гектара тIа комсий овлаш дIадегIар. Ерригача комсашдIайийнача метте уж нилха йолча юкъе комсаш дIаегIай, хIанз хIара гектара тIа 4 эзар гаргга комсий кIотарг ягIа. Пхе гектара тIа шпалераш оттаяьй. ДIахо, еррига комсаш шпалераш йолаш лелаергья. ХIанз дог гIоздувл комсий баьццарча нийсача мугIарашта бIарахьежача.

Комсаш дика хьувкъачоа тара я. ХIара гаьнах иттанешца лоархIам болаш комсий гайдолгаш да. ХIара гектара тIера 60 центнер комсаш яхар да — комсаш лелаераша денна дош.

КIезига болх баьбац сомий беша а. Май бетта кIай зиза теха дIаэттар беш, хIанз дика хьувкъачоа тара я из. Къаьстта дика ба кхораши Iажаши. Дика летаб цар тIа сомаш. КIезига вогIа летай гIамгIаш.

Рукъета звенос лаьрхIа да 60 центнерал кIезигагIа боацаш сом баккха. ТIаийца декхар сийленца кхоачащдерга. ХIанз из ха хала дац. ХIаьта укх ханналца чIоагIа болх бе безаш хилар звено. Сомий а комсий а гаьнаш шелалах лораеш, мел дукхача бийсашка наб йоаеш къахьега дийзар наьха.

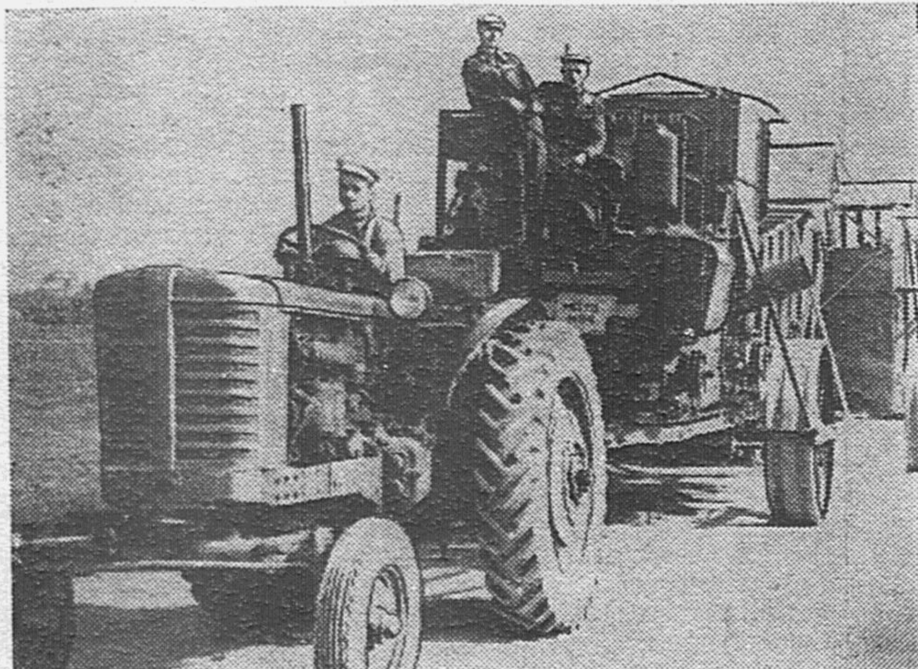
Бе безача балхах дерригa а дац из. Iана хана бешамаш лелаераша лаьтта тIаьда лоаттадар духьа хий техар, цох йиш хилар лаьттанца дукха тIоадал хилийта. Лаьттанца тIоадал хиларо гIо ду кIезигача хана йIохъенна ха латташ сомашта ханал хьалха чIонакаш ца тохийтарна.

БIеха буц тIа ца ялийтарна гурахьа 7 гектар беш 20 сантиметр кIоарга аьхаяр, хIаьта бIаьстан юхье культиваци а яь макха баьккхар, цул тIехьагIа доаханна доакъарийна люцерна яха буц дIайийра цига.

Бешарча сомий гаьнашта кIир техай, сов йола гаьнгаш дIатийдай, цар гонахьеш аьхкай. Бешамашта зенаш деш йола са доахка хIамаш йоаярна диазза молхаш техай гаьнашта. Дерригa балхаш ший ханна деш кхоачашдаьд Селиева Рукъета дика къахьегача звенос. Массайолча хана производственни заданеш тIехкхоачашъеш чIоагIа къахьегаш ба звеноцара болхлой.

Н. ЗАЗДРАВНЫЙ.

Тракторни бригадо болх дика баьб

Сунженски района Нестеровски МТС-а № 5 йолча тракторни бригадо, укх шера бIаьсти ялат дIадувш дика болх баьб.

Укх шера ялат дIадер, лакхарча агротехнически бокъонашца ший ханнахьа балхаш деш чакхдаьккхар цар.

Оахам деш а ялат дIадувш а дика болх барца белгалъяьннай Амриев Тухан воаккхагIа вола трактористи сменни тракторист Хачароеви вола тракторни смена.

Ялат дIадувш хIара денна балха боарамаш кхоачаш а тIеххкхоачаш а деш болх баьб цар.

Болх беш йола трактор а цунна тIехьа тувса балха машинаш а дика хьожаш лелаярца, хIара минута лоархIам беш Iалашдаьд цар из.

Амриевси Хачароевси болх беча тракторо укх шера аьха дIайийнай 120 гектар хьажкIаш, 103 гектар гидуаргаш, 20 гектар кен, 10 гектар кхеш, 30 гектар магар. ХIанз макха боаккхаши культиваци еши я из экипаж. 1 эзари ши бIаьи гектара тIа макха а баьккхаб, 110 гектара тIа культиватор а токхаяьй цар.

ХIанз шоай низ ца кхобеш балхаш деш ба уж.

Сурта тIа: тракторист Т. Амриев ремонт яь яьнна комбайн арайоаккхаш воал. Комбайна тIа: Газиеви Хачароеви.

И. ПЛИЕВА тексти сурти.

КIалхара даккха довш латта ялат

Назрановски районерча «40 лет Октября» яхача совхоза Кантышеверча отделене бIаьсти дIаювш йола культураш агротехника хана чу а дукха а дIайийнай, хIаьта берригача къахьегамхой дегаш гIоздоахаш, лаьттах хьалтIаялар а дика хиннад цар.

Цхьабакъда ,къаьстта белгалдаккха дезаш да цу отделене дIайийна 1340 га хьажкIаши 658 га гидуаргаши 1 июнь тIакхоачача дийнахь низткъа мара уж культураш бIарга ца яйташ, царна юкъе оасар хилар. Таханарча денга кхаччалца культиватор токхаяь а, оасар даь а цхьа гектар халлал йола моттиг яц цу ши эзар гектарах. Цу массанел а тамашийнагIа да уж культураш вIалла дIа а елехьа уж лелае а кхее а аьнна вIашагIъехка звенош тахан шоай кхаш малагIаш да ха ца могаш, цу деша чIоагIа шоаш оарцаха а боалаш, кхы цунах хIама а ца хулаш лелаш хилар.

Кантышеве шоай вIаштIехьа даьлча къахьега кийча а болаш, беш болх а боацаш дукха нах ба.

— Къахьега кийча дар тхо, миччахьа юкъарча пайданерча балха тIа дIатарде тхо, — аьнна, тIавеначa сагага отделенена а бригадашта а кулгалдераша царга оал:

— Бе болх боацаш лел хьо? БIарга гаций хьона довш латта ялаташ?».

Цу гIожача къамаьло болх тоабергбац, къаьстта участкаш звеношта дIа а енна, баь болх лоархIаш саг а волаш, шоаш хIара денна мел къахьийгад а, мел алапий даьккхад а болхлошта бIарга а гуш из гIулакх вIаштIехьа доаккхе из болх махеттара тоалургболаш ба, хIаьта из укх деношка ца дойя паччахьалкхен миллионашца лоархIам бола рузкъа довргдолаш да. Къаьстта тамашийна да, звеношта участкаш дIа ца яла хIана гIерт отделенена а бригадашта а доалдераш. Къахьегамхой из гIулакх чIоагIа харцахь хеташ ба.

Ха ца а ехкаш, цу гIулакха оарцагIъяла еза Назрановски РК партии совхоза парторганизаци.

ГАНДАРОВ Э.

Фуд „Ингушски“ совхоза балха новкъа дар

МагIалбика районерча «Ингушски» совхоза кхашка кхачаш латт дика хьийкъа ялаташ. Гурахьа дийнача кIина, маькха, рожа ка баьккхаб, ялат чуэца доладе кIеззига ха мара йисаяц. БIаьсти дIадийнача ялаташка хьожаш, гIожа доакъараш кийчдеш ду кертера балхаш йисте даха махулла дукхагIа пайда эцаш дIаяхийта еза из ха, цунца хьийкъа ялаташ чуэцарна болхлой мукъа а боахаш. Цхьабакъда «Ингушски» совхозе кхашкара балхаш во вIаштIехьа даьха лел.

Совхозе дIайийна я кхоъ ах эзар совгIа гектар хьажкIаш, ши эзар совгIа гектар гидуаргаш, ши бIаь гектар шекар доаккха свекла, хIаьта иштта овощаш. Уж еррига культураш дика хьалтIаяьннай, цхьабакъда оасаро хьалъюкъаш-м латт уж. Укх тIеххьарча деношка догIаш делхарах чIоагIа тIадаьннад оасар. Иштта хьал этта доллашехьа а, царга хьожилга во вIаштехьа даьккха да. 30 мае культиваци яь 70 процент гидуаргаш яр, хIаьта хьажкIашта 17 процент мара культиваци яьяц. ХьатIа даьнна ялаташ нийлхде хIанзза мара доладаьдац. ГIулакх эггара вогIа латт совхоза шоллагIчеи кхоалагIчеи отделенешка. Массехк ди мара дац цига тIадаьннача ялаташта гIулакх де болх дIаболабенна. Цу отделенешка дIадийна ялаташ довра кхерам ба чеххка оарцагIа а даьнна гIулакх ца дой. Уж балхаш мела лелара кертера бахьан латт тIадаьннача ялаташка хьожача къахьегам во вIаштIехьа баккхарах ,совхозе дуккха йолча техниках во пайда эцаш хиларах. Совхозе я «Белорусь» яхар 21, У-2 яхар 7 трактор. Царех ахаш а культиваци еча болх беш яц. Юхейисараш ремонт еш е трактористаш боацаш латт. Цу тайпара во пайда эцаш хиларо тIехьатетт культиваци елга. ХIара денна оасар деш пхи бIаь-ялх бIаь саг хул, цхьабакъда цар къахьегам вIаштIехьабаьккхабац. ХьажкIашца балхаш ду звенош вIашагIтеха яц. Хьано малагIча участке болх баьб ховргдолаш къоастадаьдац. Оасар ду дуккха нах юкъе болча группаша. Къаьст-къаьстача нахага е йоккхий йоацача группашка болх байтилга дIадоладаьдац.

Отделенешка, къаьстта кхоалагIча отделене, къахьегама учет кегаяь лелаю. Болх беш хинна нах учет лелаеча каьхата тIа ца язбеш а ерригача группан болхлошта хIаране баьча балхага хьежжа а доацаш массанена цхьатарра алапи яздеш а дукха моттигаш я. Цу морча гIулакхо болхлой болх дикагIа бе а, къахьегама овсарле лакхъе а, дIадийна ялаташ дика хьувкъийта а йола уйла тIаяхийтац. Хьайбаех боаккха пайда лоха латт совхозе. Из да хьайбашта кхоачам боллаш доакъараш ца хилар бахьан долаш. Шортта а массаз а доакъар хургдолаш йола база хьаяьяц хIанз а совхозо. ДIадахача шера кIезига кийчъяьяр йол а силос а. ДIадахача шера доакъараш кхоачам боацаш хинна хилар дага а лоаттадеш, майоаггIара йоакхо яц доакъар Iалашдара гIулакха.

Совхоза лаьтташка къаьстта дика буц я, цхьабакъда йол хьокхилга Iалаьмате мела лел. 30 мае кхаччалца хьекхар 434 гектар мара яцар, хIаьта аьлах аргIаш де хIанз а болабеннабац. Йол хьокхаш 5 тракторнии 20 говращца лелаюи йол хьокха машинаш я. Цар а болх мела бу. Машинаш запасни оатхалашца Iалашъяьяц, балхаш деча дIа-юха лелаю пхьоалеш яц. Заммига машин ехача отделене е совхоза мастерске ваха веза. Совхозе 6 навесни тракторни сенокосилка я, болх ца беш латташ. Во пайда эц йол кийчъеча балха кхыйолча техниках а — волокушех, аргIаш деча машинех, стоговозех. Уж хIанз а ремонт янза я. Техниках пайда ца ийбелга да гIожа доакъараш кийчдар мела лелаш хилара керттера бахьан.

Совхоза директор нов. Кулбужев, кертера инженер нов. Мамилов, агроном нов. Даскиев мела, оперативность йоацаш хьалхале лелаеш ба совхоза. Отделеней управляющешкара кIезига дIадех цар шоашка деннача гIулакхах бехктокхаме уж хилар. Из да цар балха тIехьа эггара доаккхагIа дола гIалат.

Болх вIаштIехьа баккха совхоза хьалхле лелаерашта новкъостал де декхарийла я ССКП горком а горисполком а. Совхоза дирекцена новкъостал де деза отделенешка, фермашка, бригадашка порядок оттае, къаьстта къахьегама учет лелаеча, совхоза мел йолча йIаьхийча техниках пайда эца.

Ший лаьтта бахача нахах болх булуш мел вар балха юкъе оза новкъостал де деза совхозо.

Совхоза торонаш Iалаьмате Iаьхий я. Цу торонех бизза пайда эца а дерригача кхашка дIа мел дийнар хьувкъийта а новкъостал де деза совхоза.

С. ПАРФЕНОВ,
ССКП Обкома юрта боахаман отдела заведующе заместитель.

1958 шера 31 маяга республикан совхозашкеи колхозашкеи пропашни культураштa гIулакх дара леламах йола (дIадийнача ялатех гIулакх даьчун процент).

СВОДКА

Районийи совхозийи цIераш	ХьажкIаш	баьца дaараш	Шекар доаккха свекла	Гидуаргаш
1	2	3	4	5
КОЛХОЗАШ				
1. Наурски	100	25	—	100
2. Каргалински	58	88	—	100
3. Сунженски	42	72	—	80
4. Грозненски	41	73	—	100
5. Курчалоевски	21	60	25	90
6. Ножай-Юртовски	20	—	—	—
7. Советски	18	32	—	100
8. Шелковски	8	20	—	30
9. Веденски	—	—	—	—
10. Первомайски	—	—	—	—
11. Малгобекски	—	52	—	54
12. Саясановски	—	—	—	—
СОВХОЗАШ				
1. Горячеисточненски	100	100	—	—
2. Гвардейски	96	33	—	100
3. Староюртовски	89	20	—	100
4. Лермонтовски	80	57	88	100
5. Шалински	79	86	95	—
6. Надтеречни	77	—	—	100
7. Красноармейски	75	42	100	95
8. Предгорни	74	37	78	100
9. Грозненски	73	31	—	—
10. Джалкински	73	100	—	100
11. Ермоловски	68	65	—	—
12. Шурий № 1	66	—	—	—
13. Ингушски	21	35	—	63
14. «Октябран 40 шу»	2	16	—	32
15. Гудермесски	—	67	32	79
16. Назрановски	—	4	26	16
17. Баьца даарий-шурий № 2	—	—	—	—

Хилийта йиш йоацаш чIоагIа мело лелаю хьажкIашта юкъера мугIарашта гIулакх дарнеи гнездашка-бIенашка уж нилхъярнеи Шелковски, Советски районий колхозаша, «Октябран 40 шу», Ингушски шурий № 1 йолча совхозаша. Веденски, Первомайски, Саясановски районий колхозаша, Гудермесски, Назрановски, баьца даарий-шурий № 2 совхозаш дIайийнача хьажкIашта гIулакх де йола а еннаяц.

Баьца дaараштa оасар дар а тIехьа дахад. Баьца даарий-шурий № 2, шурий № 1, Надтеречни совхозаша, Веденски, Первомайски, Ножай-Юртовски районий колхозаша хIанз а болабаьбац баьца дaараштa оасар дара, гIулакх дара болх.

Массехк боахамо во лeладу дIайийнача шекар доаккхача свеклана оасар дара гIулакх.

1958 шера 31-ча маяга НГIАССР совхозашкеи колхозашкеи доакъарий заготовка яра леламах йола

СВОДКА

Районий совхозийи цIераш	Йол хьаккхара план кхоачашъяра процент	Хьекхачох холаш даь вIашкатехачун процент
1	2	3
КОЛХОЗАШ		
Каргалински	69	39
Шелковски	69	25
Наурски	49	38
Грозненски	48	22
Малгобекски	32	34
Сунженски	19	8
Курчалоевски	15	30
Веденски	—	—
Ножай-Юртовски	—	—
Первомайски	—	—
Саясановски	—	—
Советски	—	—
СОВХОЗАШ		
Горячеисточненски	54	44
Надтеречни	53	23
Гвардейски	45	32
Грозненски	44	10
Гудермесски	40	38
Шурий № 1	33	36
Баьца даарий-шурий № 2	27	42
Предгорни	25	30
Староюртовски	23	50
Ермоловски	20	70
Шалински	19	—
Лермонтовски	18	18
Красноармейски	17	24
Шелковски	12	3
Ингушски	11	—
Джалкински	10	34
Назрановски	9	—
«Октября 40 шу»	—	—

Силос кийчъеш ба

Урус - Мартановски районерча «Красноармейски» яхача совхоза 1-ча отделенен коллектив шурий-товарни ферман доаханна силос кийчъе йолаеннай.

Балха нормаш кхозза тIеххкхоачашъеш дика балхаш деш ба отделенен 2-ча бригадацара болхлой Исраилов, Бетилгиреев Сеид-Махьмад, Солтмурадов Султан, Шамсудинов Увойс кхыбараш. ХIанзлехьа а 500 тонна силос еллай цу бригадо.

Дукха кхахьега деза цар кхоачам боллаш силос кийчъярна. ХIанзчул тIехьагIа 3 бIаь ах бIаь гектар хьажкIех силос е еза цу коллективо. Цул совгIа аьхки буц ежача хана доахан доажаде лаьрхIа 2 бIаь гектар хьажкIаш я отделенен коллективо дIайийна. Цар дикка новкъостал дергда аьхки деттача доахана шура ца йожийташ.

ХIанз шоай мел долча хьайбашта Iан кхоачам болаш доакъар Iалашде дош денна, чуийнна къахьегаш я «Красноармейски» совхоза 1-ча отделенен коллектив.

Сурта тIа: Исраилови, Бетилгирееви, Солтмурадови Шамсудинови болх беш боахк.

И. Плиева текcти сурти.

Колхозникаша аьхки салоIаргда

Вай республикерча эзараша колхозникаша салоIаргда укх аьхки санаторешкеи салоIача цIеношкеи. Шоай салоIам дIахьоргба цар Кавказерчеи Крымерчеи курорташка.

Духхьал Шелковски районерча Сталина цIерахча цхьан колхозо курорташка 70 колхозник вохийтаргва. Эггара хьалхара путевка хьайийцай колхоза цIи хезача дояркас Лемешева Мария Яковлевнас.

С. ШАМХАЛОВ.

Совхозаши колхозаши ялат чуэца кийчлуш я

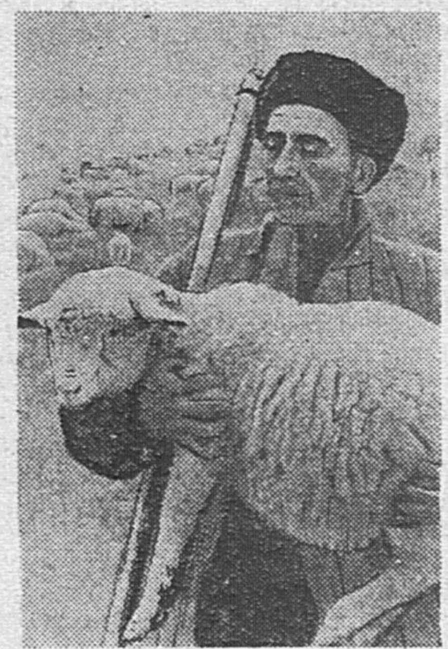
Республикан колхозаши совхозаши керда ялат чуэца кийчлуш я. Комбайнаш, кIа хьокха машинаш иштта кхыйола юртбоахама машинаш дукхагIа йолча районашка хIанзалехьа а кийчъяьй.

Горячеисточненски совхозо керда 8 комбайн ийцай. Сунженски районера «Победа» колхоз еррига лафетни жаткаш тоаяь йистеяннай.

Шелковски района Менжинске цIерахча колхоза МТС-о 3 комбайн Iалашъяьй. Колхоз хьаттарашка автоматически таразаш оттадеш я.

С. ВОРОНИН.

Чабан волаш 40 шу

Грозненски шурий совхоза чабанашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхарча моттиге ва вокхагIа вола чабан Исраилов Iабдурахьман.

40 шу да Iабдурахьмана чабана болх бу. Балхацара ший опыт лу цо къоначa жалеладархошта. Чабаний бригадаца ва Iабдурахьмана воI ХIарун а. ХIанз 740 Iаьхар ба ХIарунага боажабеш. Дика Iунал ду цо царна.

Сурта тIа: Чабан Исраилов Iабдурахьман жа доажош ва.

А. Тарасюка сурт.

Фу дуаш ях растенеш

1. Дерригача а баьццарча растенеша шоашта дукхагIа эшаш дола даар фецара доаккх. Из ма тамаш йолаш хIама да аьнна хеталой а, из бакъда. Фецара цар доаккха дуа хIама шоай баьццарча лордашца доаккх цар.

Адамаша а хьайбаша а са доахача хана, цар фо шоай керча хьачу а эза юха ара йоалийтар углекисли газ яха фо да. Из углекисли газ хьачу а эзе, цох шоашта даа хIама ду растеней баьццарча лордаша. Цхьабакъда растенеш углекисли газ дIачу а эза дIалоац малх хьежача дийнахьа, маьлха зIанарий новкъосталца.

Растенеш углекисли газ дIачу а эзе наха а хьайбашта а эшаш дола кислород юха арахец, цунца фо цIан а ду. Цудухьа атта а хоза а да наха а хьайбашта а, растенеш дукха долча моттигашка — хьунашка, бешамашка, кхашка садоахаш.

Мишта хул из?

Баьццарча лорда тIера дитткъа цIокилг хьа а даьккха, микроскопаца цунга хьежача, гургда вайна цунах доакха-дукха зIамига Iургаш. Цу Iургех устьицаш оал. ЦIен кер дийлача арара цIена фо цIагIа чудоагIаш санна, цу Iургех лордана чудола фо.

ХIара баьццара лорд йоккхача говзалца хьаяь, зIаммига химически завод санна, хIама я. Маьлха зIанараш чухьежача хана цу чу Iалаьмате тамаш йолаш хIама хул. Баьццарча лордаша маьлха зIанараш дIалувц, тIаккха цу маьлха зIанарий новкъосталца фецара лаьцна углекисли газахи, лаьттагIара овлашка гIолла хьалденача хихи шекар а крахмал а ду.

Растенен сока чу шекар даш. Из шекар дуъ дерригача растенен дегIа, лордаша, тIовнаша, овлаша.

ХIаьта крахмал хи чу дашац. Цун зIаммига бурталгаш тIехьаленна дIадоахк.

Цхьадолча растенеша дукха Iоадеш хул крахмал. Массала, коартолаш цу тайпара Iоадаь крахмал да.

2. Растене овлаша Iалаьмате дукха хий чуоз лаьттагIара. Масала, цхьан хьажкIан овлаша аххана 20 ведар хий чуоз.

Цхьабакъда овлаш лаьттагIара духхьал цхьа хий даьккхе Iац. Хий лаьттагIа гIолла чакхдоалача хана, цо лоаладаь шийха хьатеха хIамаш а хица чуоз овлаша. Цу хIамаях растенен тух оал. Лаьттаца масса а хана, доахкалуш латташ дайнача растеней лордаш, овлаш, тIовнаш кхы хIамаш хул.

Цу доахкалуча хIамаях лаьттан бактерей новкъосталца растеней тух ду. Из хица растеней овлаша хьачу увзаш дола тух, растенешта дукха эшац. Цхьабакъда из доацаш даха а йиш яц цар.

Санна эш растенешта из тух?

Лакхе вай аьлар растенешка шекари крахмали хул. Царел совгIа растенешка, фуа шод мо а йолаш, белок яха хIамаш а дукха хул.

Белок яха хIама дукха я кIина хьажкIий, кхыча ялатий фийгашца, царех даьккхача хьоараца, жувраца, хьаяьча маькхаца, сискалца, кхыча хIамашца.

Цудухьа ялатах хьадаь хIама сага дегIа чIоагIа эшаш, чамболаш, наха чIоагIа лоархIаш, дуача хIаманна юкъе керттера дакъа лоацаш да.

Белок хьае растенешта шекарали крахмалали совгIа, овлаша лаьттагIара доаха растеней тух а эш, къаьстта растенеш дахара чIоагIа дукха деза азот яха хIама доаллаш дол тух.

Цу тайпара растенеш дахийта, дегIадахкийта, царех зиза тохийта, сом а, ялат а, кхыдар а хилийта, растенешта фо, малх, хий хIаьта кIезиг-дукха растеней тух а деза.

Поселок тоалуш латт

Массехк шу хьалха Горячеисточненски совхозе хиннача сага, тахан из йовзаргьяц. ХьалхагIа яьсса аре хиннача итташ керда цIенош хьалдаьд, йоккхий бешамаш я.

Совхозе хьалдеш латт № 6 йолча интернат-школан хьехархошта лаьрхIа дола 4 квартир йола цIа, пекарни, берий яслеш, столови, хьалъе йолаеш я клуб (из хьалъелга шоашта тIаийцад совхоза комсомольцаша), хьалъе лаьрхIай школен политехнически мастерскеш, механически мастерскеш кхы эшаш йола помещенеш.

ТIеххьарча хана 120 цIа даьд совхоза болхлоша шоашта чуIе. Болхлой коашка сомий гаьнаш йогIарна чIоагIа йоакхо ю совхозе. Укх шера 2 эзарнел совгIа сомий га егIай совхоза бохлоша шоай бешамашка.

Совхоза 3 гектар беши 80 гектарал совгIа хьун полосаши я. Царна дика гIулакх ду совхоза болхлоша.

А. ТАРАСЮК.

Отделенен боахам лакхбе лаьрхIад оаха

Тха «Лермонтовски» совхоза 5-ча отделенен хIама дIаювш дерригa а 1800 гектар лаьтта да. Цох гурахьа дIадув ялат дийна 850 гектар я. Ший ханнахьа дIа а дийнад, де мел деза гIулакх а даьд оаха гурахьа а бIаьсти а дIадийнача ялаташтеи кхыча культураштеи. ХьажкIашта культиватор токхаяь а шекар доаккха свеклаш нийлхъяь а даьннад тхо дукха ха йоацдаш.

Планах 14 центнер йолча метте 20 центнер кIаи планах 15 центнер йолча метте 25 центнер хьажкIаи яккха лаьрхIад оаха хIара гектара тIара. Уж тIалоацамаш тхоашка кхоачащдулургда мот тхона.

7-гIа июнь тIакхачалехьа хьажкIишта хьалхара оасар даь даккха лаьрхIад оаха.

Кхоачамбоацараш да тха отделенен балха юкъе. Кхоачам хиллал транспорт, къаьстта фургонаш яц тха.

Доахангара шура яккхар гIулакх башха дика дац тха. ХIанз оаха ийс литр шура мара яьккхаяц хIара Iатта сих лаьрхIача.

Доахангара шура кIезига яккхара бахьан да тха доахан эсал хилар. Тха хIанз зIамига а доккха а 544 бежан да.

Оаха лаьрхIад тхоай махулла дикача фух дола доахан дебаде.

ДIайийна ши бIаь гектар суданка яха буц я тха. Из цкъа, гектара тIера 15 тонн йоаккхаш, хьекха даьннад тхо. Укх шера кхозза хьакха лаьрхIад оаха из буц, тIаккха тхога дерригача отделенен хьайбашта кхоачамбалла а совдала а доакъар хургда.

Шоай низи дегIи кхо а ца деш, дика балхаш деш болхлой ба тха отделене. Царех ба: Аьшка пхьар Сулиманов Вахид, тракторни бригада бригадир Ибрагимов Могдан, тракторист Талтаев Шамсудин, Сагаипов Магомет, Амархаджиев, огородни бригади бригадир Чинхоев ЯрагIи, дояркаш Дибирова Зура, Мадаева Мада, прицепщик, Джамбулатов Усам, у. кх. Тха отделене мел бахача наха кхоачам балла балхаш дац отделене.

Наха бе болх хургболаш, паччахьалкхен шортта пайда лургболаш керда комсийи сомийи бешамаш дIайогIа, шекар доаккха свеклаш дукхагIа дIае лаьрхIад оаха.

Шекар доаккха свеклаш дIаювргйолча 250 гектар лаьттан тIа хий дехка йиш я тха.

Сийлахь - йоккхача Октябрьски революцен шовткъеи цаI шу дизара доккхийча толамашца накъа гIоргйолаш я тха отделенен болхлой коллектив.

ТИМАЕВ Бауди,
«Лермонтовски» Совхоза 5-ча отделенен управляющи.

Ачхой-Мартанерча юкъерча школе

Барттайна, шоайла безаме а ба Ачхой-Мартановски юкъерча школе деша багIа дукккхача къамий дешархой. Укхаза да эрсий, украинцай, нохчий, гIалгIай, черсий, корейций, аварций, кхыча къамий бераш.

Школе деша вагIача 640 дешархочоа юкъе 500 нохчий бер да.

Дуккха а да школе дика дешаш а общественни балхаш деш а бераш. Иштта ба 10-ча классе деша багIа Мурадов Хьамид, Бакатов Владимир, Пак Петр.

ХIанз паччахьалкхен экзаменаш дIалуш я 36 дешархо вола 10-гIа класс. Дика дешарца белгалъяьнна я 10-ча классера гIалгIай йоI Базгиева.

Йоккхача хьехархой коллектива юкъе дика болх барца белгалбаьнна ба нохчий хьехархой. Накаев Махьмад, Надаев Лёма, Пагалов ИбрахIим.

Школан директор волча нов. Перменов Виктора Андреевича хьалхаленца аьхки дешархоша дергдолча гIулакхий а салоIама а план оттаяьй хьехархой коллективо.

Шоашца хьехархой а болаш хьунагIа а лоамашка а экскурсе ухаргболаш ба дешархой.

8—9 классашкара дешархой цхьан кIира совхозе практиках бахийта лаьрхIа ба.

МАГОМЕДОВ Хь.

Доазол дехьара

Францерча политически положенех

Париж, 1 июне. (ТАСС). Селхан саррахьа президенто Коти керда французски правительство вIашагIтохар официально тIадиллача генерало Шарль де Голль-с тахан юхайолаяй политически консультацеш. Де Голль-с тIаийцар социалистически партен цIи хезача деятелех цаI Макс Лежен, партен МРП («халкъан-республикански болам») лидер Жорж Бидо, Францен экономически совета председатель Эмиль Рош.

Де Голль-с правительственни заявлени дIаешаргйолеи правительствон членаш дIакхайкабергболеи Национальни собранен заседани селхан лаьрхIача Iуйрийна 10 сахьата мегтел тахан 15 сахьат даьлча хургья (моттегера ха).

Париж, 1 июне. (ТАСС). Франце республикански стройи демократи лораяр дIаходода. Селхан, агентствос Франс Пресс хоам бечча бесса, массехк бIаь демонстранташ Марселя улица тIа арабайлар «Марсельеза» а локхаш, «Фашизм чакхъяргьяц!» яха лозунгаш а йолаш. Полицес дIалелхабир демонстранташ, 20 саг лаьцав.

Париж, 1 июне. (ТАСС). Тахан моттигерча ханах 15 сахьат даьлча хьаелаелар генерало Шарль де Голль-с правительствои цун программеи дIакхайкаяь Францен Национальни собранен заседани.

Председатель хиннача Ле Трокера заседани хьаелаш дIакхайкабир де Голль-с могабаь правительствон членаш, царца портфелеш йоаца министраш: Уфуэ-Буаньи (демократически социалистически духьален союз), Жакино (шоай лоIамах бараши социальни гIулакхий ахархойи), Ги Молле (социалистически парти), Пфлимлен (халкъан - республикански болам — МРП), юстицен министр — Дебре (социальни республиканций парти), кхыча мехкий гIулакхий министр — Кув де Мюрвиль, чухьарча гIулакхий министр— Пеллетье, финансайи экономикани министр Пинэ (шоай лоIамах бараши социальни гIулакхий ахархойи), просвещенен министр — Бертуэн (радикал - социалист), министраши пачхахьалкхен секретараши: Бакон, Корню-Жантий, Гийома, Лежен, Мальро, Рамонэ.

ТIаккха генерало де Голль-с дIакхайкайир ше вIашагIтехача правительствон политиках йола декларации.

Цо аьлар, кердача правительствос дехаргда «гIулакхаша дIадеххача бесса эффективно а, сиха а, бехктохкаме а хьалхлелелае йиш хургйолаш дизза Iаьдал» шийна карадалар. Де Голль-с аьлар, уж тайпа бокъонаш ялх бетта еза шийна.

Де Голль-с аьлар, ший правительство конституцен реформан проект оттае лаьрхIа я.

Де Голль-с белгалдаьккхар, нагахьа санна Национальни собранес цо вIашагIтеха правительство чIоагIйойя, кхадж тессачул тIехьагIа парламента шаккъе палата каникулех дIахецаргья, «цар аргIан сесси хьаела ха хьатIаотталца».

Де Голль-с къамаьл даьчул тIехьагIа Национальни собранен балха юкъе перерыв хилар.

Париж, 1 июне (ТАСС). Тахан Париже, кIиранди доллашехьа а, нервозни хьалаш да. Национальни собранен цIен тIа долха деррига наькъаши парламента цIенга доллаш дола Сена тIера тIаьши дIалаьцад дуккхача полицес, моторизованни жандармерес, республикански кхерамзен отрядаша.

Агентствос Франс Пресс хоам бу, города тайп-тайпарча районашка аьрдехьарча низаша вIашагIъехка демонстрацеш я. Агентствос хоам бу, дукха демонстранташ ух столице парижски пригородашкара поездашца, грузовикашца, метроца, яхаш.

Франц Пресс белгалду, полици демонстранташ дIалелхабе гIерт яхаш.

Париж, 2 июне (ТАСС). Селхан хиннача Национальни собране перерыв хинначул тIехьагIа къамаьлаш доладелар де Голля правительствон члений а цар бокъоний а хьакъехьа. Цхьаболча депутаташа, царна юкъе радикалаш Массон, Клостерман, аьрдехьарча республиканций объединенен член Боннэ, «ший лоIамах вола республиканец» Куран кхыбараш а болаш, дийцар де Голля правительственна бокъонаш яларна тIехьа кхадж тоссаргба шоаш аьнна. Ишттa уйлаш кхайкайир социалистически партен парламентски группан председатело Дейксона.

Боккхача безамца тIаийцар парламента членаша хьалха хиннача Францен министрий совета председатела радикал-социалиста Мендес Франса къамаьл. Цо къамаьл деш дуккхаза а тIоараш дийттар национальни собранен аьрдехьарча группас. Мендес Франса харцахьа лаьрхIар шантажацеи граждански тIема кхерамцеи парламента низ бар. Цу хьалашта юккъе, аьлар цо, парламента йиш яц паргIата ший уйла дIакхайкае.

Вай, аьлар Мендес Франса, демократи юхаметтаоттае еза. Цо белгалдаьккхар, де Голля правительствои цун программеи чIоагIъярна духьал кхадж тоссаргба ше аьнна.

Французски коммунистически партен парламентски группан председатело Жак Дюклос белгалдаьккхар Национальни собране деш дола къамаьлаш правительственна керте оттавеза кандидат воацаш делга. Из тайпа гIулакх республикан исторен чухь хиннадац. Республике деррига Iаьдал каралаца безам болаш де Голль-с аьнна дешаш юхадага а дохийта, Дюклос белгалдир де Голль-с Алжиреи Аяччои хинна мятеж харц ца яьлга.

Дюклос белгалдир мехка цхьан сага Iаьдал оттадарна халкъ хаьдда духьал хилар, хIаьта парламента «мегаргйоаца шантаж» харц а йир цо.

Дюклос аьлар, берригача депутаташа - коммунисташа цхьа барт а болаш кхадж тоссаргба де Голля правительственна духьал, хIаьта коммунистически партес берригача республиканцашца цхьана мехка цхьан сага диктатура оттаярна духьал къовсам а лоаттабергба. Юххера а, аьлар цо, тIеххьара дош халкъага да.

Партен ЮДСР цхьан лидеро Миттерана харцбир Алжире «геттара чIоагIа кийчбаь хинна тийша болх». «Сона дицде магац,— аьлар Миттерана — генерал де Голль, керттера аьлча, дисциплина ехача эскаро тIавоалаваьлга. Цунна бокъонаш формально Национальни собранес лургья, цхьабакъда фактически мятежникашкара хьаийцай цо уж».

ТIаккха къамаьл даьча прогрессивни республиканцо Пьер Кота белгалдаьккхар «Парламента низ бе конституцес республикан президента бокъо ца лулга». «Вай законодательни бокъонаш цхьан сагага дIаялар,— аьлар Пьер Кота,— воашкара депутатий бокъонаш дIаялар да. Тхона кхы дукха везаш а вац правительственна керте эттар. Генерала де Голляна тIехьа кхадж тассар — алжирски «нах лорабара общественни комитет» бакъяр да. Пьер Кота ший къамаьл чакхдаьккхар болхлой класса а законаш тела бокъо йола Францен халкъан а низах ше тешаш хилар кхайка а деш.

Париж, 2 июне. (ТАСС). Селхан, моттигерча ханах 19 сахьати 35 минути яьлча Францен Национальни собране де Голль правительственна керте оттара хьакъехьа кхадж тасса болабелар.

Де Голляна тIехьа кхадж тессар 329 Национальни собранен депутато, духьала — 224 саг вар.

Париж, 2 июне. (ТАСС). Тахан Iуйрийна Францен национальни собрани йолаелар кхоъ законопроект ювца: Алжире чрезвычайни бокъонаш лелаяра ха йIаьхъярах, де Голля правительственна ялх бетта йоккхий бокъонаш еларах, хIаьта хIанз йола Францен конституци эргаяккхарах а. Уж кхоъ законопроект селхан саррахьа дIакхайкаяй министрий совета председатело. Генерало де Голль-с дIадийхар Национальни собранегара кхы тIехьа ца доаккхаш уж ювцар.

Российски Федерацен хетаяь кинофестиваль

Промышленность, юртбоахам, Iилма а культура а дегIадоаладарна доаккхий толамаш даьхад Российски халкъаша, коммунизман гIулакха тешаме хиларца, машара, доттагIала гIулакхаш тешаме леладарца берригача советски наьха тешам беннаб царех.

Советски киноискусстван дукха произведенеш хетаяй, Российски Федерацен халкъа боахамеи культурани тайп-тайпарча доакъой доаккхийча толамашта. Советски Союза шийна нийсарча республикашта юкъе хьалха латтача — Российски Федерацен халкъий вахарах, иттанешца лоархIам бола хроникально-документальни а Iилман-кхетама а фильмаш арадаьхад.

Царна юкъе да, Куйбышевски гидроузлах, Ангара караерзаярах, промышленностан а юртбоахама а новаторех, Iилман а культуран а деятелех дола фильмаш.

Советски Iаьдал латтача шерашка Российски Федеративни Социалистически республике даьха толамаш шерра дIадовзийтарна РСФСР-и ВЦСПС-и культуран Министерствос 1958 шера 1-ча июне денз 1-ча августе кхаччалца чакхйоакх Российски Федерацена хетаяь йола кинофестиваль.

Кинофестиваль—СССР-а халкъий культуран вахара чIоагIа лоархIамера гIулакх да. Укх деношка, НГIАССР-а культуран Министерствани Облсовпрофеи решени хиннай Нохч-ГIалгIай республике фестиваль чаккхъяккхарна.

Фестиваль чакхъяла еза дукхача наха юкъера шерра культуран гIулакх санна. Кинофестиваль хьаеллар торжественни хьисапера чакхдаьннад.

РСФСР-х дола кинофильмаш бахача наха шерра хьокхар Iалашде деза Культуран отделашка, кинопроката конторас, клубий, культуран двореций, кинотеатрий, хьалхле лелаераша. Цу гIулакха вIашагIдолла деза фильмай рекламаш шерра йоаржаелга, абонементаш арахецилга, хьалхехьа а билеташ дохкилга леладеш. Фестиваль йолча деношка фильмаш хьокхара планаш йовзаш кинога хьежараш хургболаш, шерра пайда эца беза кепа йоазонахи радиохи.

Республикански кинопроката конторе 80 совгIа фильмокопи да РСФСР-а промышленностани юртбоахамеи тайп-тайпарча доакъой, Iилман, культуран дегIадахкар дIахьокхаш.

Кинофестиваль дIахьоргья Грозни республикан районни йоккхийча киноустановкаша.

Кинофильмаш наха дика йовзийтарна кино хьокхар тематически программаш оттаяй, цар йиш хулийтаргья РСФСР дукхача къамий тIехдика толамаш кIоаргагIа довза.

Дика чулоацам болаш фильмаш юкъедахад «Российски Федерацен къамий автономни республикайи областейи дегIаяр хьахьокхаш долча тематически кинош хьокхара юкъе». Хьежачарна бIаргагургда советски Черсий мехках, Татари мехках, Башкирех, кхыча вежарий республикаех дола кинофильмаш.

Боккха сакъердам болаш я «СССР-а халкъий вежарий доттагIал» яха тема. Цучу доагIа «Эрсий оамал», «Зиза тохаш боагIа Гуржий мохк», «Советски Литва» яха и. кх. дI. дола кинофильмаш.

«Советски саг къахьегамца цIи хеза ва» — ишта цIи йолаш я цхьа тема. Кхыча кинофильмашца цхьана, вай республике кинохьежараштa бIаргагургда фестиваль чакхйоаккхача деношка «Мехкдаьттеи мехкдаьттан продукташи ца йойтарна грозненцаша лелабу къовсам» яха кинофильм.

Республикан къахьегамхошта массехк фильмо дIахьокхаргда РСФСР хьалха латтача колхозийи совхозийи дегIаяр, цун исторически культурни памятникаш а хьокхаш.

НГIАССР культуран Министерствоси Кинопроката конторaси отта а яь моттигашка дIаяхьийтай фестиваль чакхъяккхара график, йоаккхача киноустановкашка кинофильмаш хьокхара ханаш а цар цIераш а белгалъеш.

Республикански фестиваль хьайийлай 2-ча июне «Красни молот» завода культуран ЦIен «Машиностроитель» яхача ахканарча киноплощадке.

Моттигерча культуран органий, профсоюзни, кхыча общественни организацей декхар да хьокхамера кийчо а яь кинофестиваль чакхъяккхар.

Фестивале дакъа лацарна юкъе оаланза баргбац культурно - кхетама учреждeней, клубий, паркий, библиотекай искусствон болхлой, городийи юртбоахамеи общественность.

РСФСР-а хетаяьча фестивала хроникально - документальнии, Iилмапопулярнии фильмаша хоадамболлаш тоаде деза наха юкъерча политически балха, технически, юртбоахама говзалаш хара, хьалха латтача балха зема, Iилмани документальнии фильмаш хьокхар.

И. ПОДНЕБЕСНЫЙ.
НГIАССР-а Культуран Министра заместитель

Наьсарен районера цхьабола кульуран болхлой

Цкъа пхьегIа тIа Iохайша багIача боккхийча наха юхxe гIолла тIехвоалаш, цхьанне оалаш хезар сона:

— Наха кхетам телаш вола саг эггара хьалха ше кхетаме хила веза.

Уж дешаш дицденначар юхадагадехар сона Наьсарен района цхьабола культуран болхлой байзача. Бакъдеций, наха юкъе культура йоаржае езаш бола нах шоаш культурни хила безилга? Цхьабакъда Наьсарера цхьабола культуран болхлой шоай культуран боарам лоха болаш ба. Цудухьа культуран балха декхараш ца довзаш а кхоачаш ца деш а бола нах ба царна юкъе.

Культуран отдела заведующи вола нов. Берсанов Халид дикка ха а йолаш, 1938 шера денз партен член а волаш, цун автобиографега хьежача дикка хIамаш Iомадаь хургда-кх укхо, аьнна хеталуш саг ва. Цун личии карточка тIа «Образование» аьнначa латт «среднее» («юкъера»). Цхьабакъда «юкъера» дешар дийша вай новкъост низткъа мара газет Iодеша ховш-м вац. Из-м хIама а дацар. Дукха дийша ца хилча а саг-м болх безаш а ховш а хила йиш я. Цхьабакъда нов. Берсановх ала йиш яц из е болх безаш ва а, е ховш ва а, аьнна. Каст-кастта бIаргаго йиш я из менна волаш. Менна волча хана цо мел леладу «культурни» гIулакхаш-м, дувцаргдац вай, цхьабакъда дукха ха йоаццаш хинна цаI дагадохийтаргда вай нов. Берсановна.

...Районни культуран ЦIен чу «Хаттарийи жопийи» сайре яр. Зрителашта юккъе маларо безбаь корта Iочу а баха, вагIар Берсанов. Мехкараша дувцар:

— Хьайла, дIа вагIар ва шоана вай культуран «баьчча».

— МалагIа?

— Ай, гаци хьона дIа корта оагIора а баьнна вагIар? Дукха ха яккха езанзар мехкарий Берсанов лохаш. Массанега а дIахайтар цо, ше мичав.

— Сабар дел шоайI.. ГIараш ма ел! — цIогIа техар цо. ТIаккха «ВIалла кхетаргдолаш дий-хьогI шо» аьлча санна кулг а лостадаь, дIавижар Берсанов, кхы ханахьа сома а валанзар...

Кхы толашагIа бац Берсанова цхьабола новкъостий а. Районни культуран ЦIен директор вола нов. Евлоев Iаьла культуран болх ховш вац. Кхыметтел лакхехьарча органо шийга дейта каьхат цхьацца слогах дешаш воаллаш хул из. Эсала болхло ва района киносета заведующи вола Кодзоев Шамал а.

Мегаргбоацаш во лел Наьсерен районе культуран болх. ХIаьта из во лелара бахьан эггара хьалха культуран кадраш эсала хилар а да. Цудухьа района хьалхле лелаеча органаша дикагIа а дукхагIа а теркам бе беза культуран кадраш лахара а балхашка дIанийсъяра а.

Iа. УСМАНОВ.

Дешара шера итогаш

Наьсарен районе 15 школа я, царех 7 юкъера, 4-ворхI шера деша, 4-юххьанцара школа я. Царчу деша вагIа 4132 дешархо. Района школай хьехархой коллективашта хьалхишка республика юхаметтаоттаярца ювзаенна холонаш яр. Къамах йола кадраш йоацаш, гIалгIай меттала дола учебникаш доацаш, хала дар дешара болхбе. ДIадахача дешара шера эггира халагIа дар Казахстанареи Киргизереи цIаухача наха шоай бераш ханнахьа деша ца ховшаделга. Цудухьа хьехархой массайолча хана кийча хила безаш бар, цIа ухача наьха бераш дий а хьежаш, уж школешка чуоза.

Деррига деша ха йола бераш школешка деша чуозара гIулакх, керттера декхар хинна лаьттар районе укх шера. 1958 шера 1-ча январага деша чу ца озаш деша ха йола 223 бер дар. Хьехархоша, общественни организацеша, моттигерча Iаьдала органаша шоай беррига низ тIабахийта дешара бераш чуозара болх баь болашехьа а деша ха йола 40 бер школешка чу ца озаш дисар, царех 37—Пхьиле-къонгий юртарча юкъерча школереи 3—Дошлакъи юртарча юкъерча школереи Пхьиле-къонгий юртарча школе деша ха йола 37 бер чу ца озара бахьан дар школан коллективо из болх тесса лелабар.

Района дукхача школашка дешара кабинеташ яц, цар чура дешара эша хIамаш а кхоачамболаш яц. Лабораторни балхаши практикаца бе безаш бола болхи кхоачам ца беш бусар каст-каста. Яндарера, СурхотIара, Экказ-къонгий юртара юкъера школаш цIенош доацаш я. Цу гIулакхо юхаувз дешара болх дика хилар, из лертIа хьехарна торо ца хиларах.

Района цхьанна школе яц, дешара программа дIа ма дехха производственни дешар Iомаде йиш йолаш мастерскеш. ХIаьта, СурхотIарча, Пхьиле-къонгий юртарча школашка мастерскеш вIалла а яц. Цудухьа, кхоачамбоацаш да района школашка дешархоша балха говзал Iоамаерггйолаш политехнизаци яр. ХIара школе эшаш йола оборудовани а йолаш мастерскеш вIашагIтохар — района школай хьалхара декхар да.

Лакхехьа белгалдаьха кхоачамбоацараш долашехь а района хьехархоша дикка болх баьб берашка дешийтарна а уж дика Iомадарна а. Дешара гIулакх дика ховш леладеш, хIара урока дика кийчо еш, дешархошта дика дешара кхетам луш, дика шоай болх а шоаш а дIахьекхаба, Ужахов У., Гремякина В. Г., Андреева Ю. П., Гоглоев М. С., Осмиев Я. С., Кельбас П. С., Дзейтов И., кхыбараш.

Дика болх баьб, юххьанца хьехархой болх дIаболабаьча хьехархоша - мехкараша Дидигова М. К., Мартазанова М. яхачар.

Хьаэттай экзаменаш йола ха.

Районе 7-классашка экзаменаш лургйолаш 252 дешархо ва, хIаьта 10 класс яккхара аттестата экзамен дIалуш 123 дешархо ва. Школашка экзаменаш хоатта комиссеш вIашагIъехка дукха ха я, массайолча хана консультацеш ю, экзаменашка чIоагIа кийчо лелаю.

Кагий бераш дIахийцад. Массанахьа а гIар-тата дижад, шоай ма хулла экзаменашка кийчлуш боахк дешархой. Дехьа а сехьа а шорттига дешараша деш къамаьлаш да экзаменех, шоаш дийшаь баьлча мичахьа балха гIоргба дувцаш.

Кантышеверча юкъерча школан дешархочоа, Зурабов Махьмада дукха еза математика. Школа укх шера йисте яьккхача университета математически факультете деша ваха безам ба цун. Наьсарен вокзалерча юкъерча школан дешархоша Цоровев И., Точиев Т., ТIой-юртарча школан дешархочо Олигов Г. школе дийшаь баьлча, гIалгIай юххьанцарча школашка хьехархой хила, кхаь бетта хьехархой кийчбеча курсашка баха лаьрхIад. Школашка болх бешехьа а заочно дешарца лакхера хьехархой дешар деша безам ба цар.

Дешара гIулакхка, общественни балха, дисциплина дика хьокхамаш гойташ, итт класс яккхара аттестата экзаменаш дIалуш боахк Джамбулатов Р., Борискин Н., Шамсудинова Ф., Бочалова Л., Сиюхова Р., Мальсагова Т., Таймасханов М., иштта кхыбараш.

Школа йистеяьккхачул тIехьагIа вай Даьхенна а турпалерча советски наха а пайданна болаш деша а болх бе а дага ба уж.

Наьсарен района школай хьалхале лелаераш хIанз чIоагIа болх беш ба кердача дешара шерага школаш кийчъярна. Школаш тоаяр, йоаго хIама тIаяр ерригача районе гIолла 1958 шера 1-ча июлага йистедаккха тIаийцад цар.

Из декхар кхоачашде мел эша торонаш йолаш я, кердача дешара шерага школаш дика кийчъе а еза.

С. АРСЕЛЬГОВ,
Назрановски райОНО инспектор.

Нохч-ГIалгIай алфавитеи орфографеи цхьайола моттигаш хувцара институто яьча предложенех

Укх шера марта бетта Нохч-ГIалгIай исторен, метта, литературан Iилма-тохкама институто нохч-гIалгIай алфавитаи орфографенеи юкъецхьадола хувцамаш дарах лаьца предложени яьй.

Цхьаккха а хIама ца эшаш, цхьаккха а новкъарло йоацаш, алфавит а орфографи а хургьяц.

Нохч-ГIалгIай алфавити орфографии йола-м сел дукха ха а яц, дуккхача хана денз йолча эрсий орфографецара корайоагIаргья тоае езаш моттигаш.

Цхьабакъда, цу гIулакха дуккха къахьега а уйла е а еза. Къа а хьийга чIоагIа уйла а яь кийчъяьчох тара йий-те института предложени. Институто бе яхача хувцамех ха йиш йолаш да институто цу гIалакха дукха уйла ца яьлга.

Нохч-гIалгIай алфавитаи орфографенеи юкъе цхьаккха а кхоачам боацар корадаьдац института, дешаш а, яздеш а хьехаш а цхьаккха новкъарле ца еш дола «Й» мара хIама. Института предложене тIа яххача тайпара из «й» юкъе даккхаро хIанз йолчара тоаергйий-те орфографи? Хетаргахьа толха-м ергья, тоа-м ергьяц.

Май бетта цхьайтлагIча дийнахьа арадаьннача «Сердало» газета тIа араяьннача ше язъьяча статья тIа Котиевс язду: «Эггара доаккхаTIа дола цу (хьалха хиннача латински) алфавитах даьлла кхоачам боацар дар: эрсий меттала а нохч-гIалгIай меттала а цхьан тайпара йола оазаш тайп-тайпарча алапашца белгалъеш хилар».

Бакълув Котиев цу тIехь. ХIана аьлча эрсий меттала а нохч-гIалгIай меттала а хьахозаш цхьа тарра а йолаш дIаяздеча хана тайп-тайпарча алапашца язъеш хилар бахьан долаш дешаш а яздеш а дукха гIалаташ дувлар. Латински алфавит долча хана-м кхы да хIама дацар.

ХIанз эрсий алфавита ларда тIа нисдаь вай алфавит долча хана, эрсий а нохч-гIалгIай а метташ, йоазош цхьатарра Iомадеш а дешаш а долча хана, цхьан тайпара йола оазаш тайп-тайпара алапашца белгалъеш хилар цхькха хIаманца нийсадац. Цул совгIа вай нохч-гIалгIай литературан меттаца эрсий меттацара хьайийца дукха дешаш дезаш да, дIахо йодача хана уж дешаш кхы а дукхагIа хургдолаш а да. ТIаккха, оалаш цхьатарра йола оазаш, эрсий меттацара хьайийцача дешашца цхьан тайпареи, нохч-гIалгIай дешашца кхыча тайпареи язъеш хилар вIалла а нийса дац.

Эрсий меттала а нийслу «й» яха оаз **а, э, у** яхача оазашта (алапашта) хьалха, цхьабакъда яздеча хана оазаш **«йа», «йэ», «йу»** белгалъю **я, е, ю,** яхача алацашца. ХIана мегаргдац те вай уж оазаш **нохч-гIалгIай** йоазонца эрсий йоазанца санна **я, е, ю** яхача алапашца белгалъяха, эрсий меттацара хьайийцача дешашца уж язъеш а хилча? Цу хаттара дола жоп института предложенена юкъе белгалдаьккха дац.

Оалаш эрсий меттаца а нохч-гIалгIай меттаца а цхьан тайпара йола оазаш, эрсий меттацара хьайийцача дешашца цхьан тайпареи, хIаьта нохч-гIалгIай дешашца кхыча тайпареи язъеш-белгалъеш хилар нийса доацилга гучадоаккх укх кIалхарча предложенешеи дешашеи:

Язду — **айе, айю, яйе, яйю, тоае, тоаю, лоалае, лоалаю, хьае, хьаю, йоае, йоаю, Яхьъя а Яха а ярмарке бахаб. Обуезит объявлени хьая вахав.**

Яздедезаргда — **аййе, аййу йаййе, йаййу, тоайе, тоайу, лоалайе, лоалайу, хьайе, хьайу, йоайе, йоайу, Йахьйа а Йаха а ярмарке бахаб. Обуйезит объявлени хьайа вахав.**

Укх лакхе доаладаьча масалаша хьагойт эрсий меттала а нохч-гIалгIай меттала а цхьатарра йола оазаш, тайп-тайпарча алапашца белгалъеш хиларал совгIа яздеча хана кулг тIера даха дезаш дола «й» яха алап йоазона юкъе дуккха а совдоаккхаш хилар. Тхона хетарех из «й» хIанз яздеча наькъаца дита а дита, орфографи тоаяра уйла йича бакъахьа хургья институто.

И. ГАГИЕВ.

Грозненерча инкубаторни станцен толамаш,

Цхьан сага сих дулх, даьтта, шура яккхарна укх гарггарча шерашка Американ ВIашагIкхийттача Штаташта тIехьакхе аьнна вай мехкарча дикагIа йолча колхозаши совхозаши баь тIахьехам раьза а болаш тIаийцар Нохч-ГIалгIай республикерча юрта боахаман къахьегамхоша.

Из тIахьехам кхоачашбарна лоархIаме дакъа лоац коатIара оалхазараш леладаро. ССКП ЦК-си СССР-а Министрий Советои январь бетта даьча Кхайкарал тIа йоах. «ДукхагIа теркам тIабахита беза коа тIара оалхазараш леладарна. Къахьегам, доакъар, средстваш дукха дIа ца йодаш, лоаццача хана дикагIа дола дуккха дулх даккха а бахача наха фуэх кхоачамбе а торо хулийташ, кастта хьахулаш, пайда хьабоалаш да коа тIара оалхазараш».

Коа тIарча оалхазарий продукташ дегIайоалаярна лоаттабеча къовсаме лоархIам бола гIулакхаш даьд вай республикерча цхьа йолча совхозашеи колхозашеи. Цу хьакъехьа дика хьокхам луш я Грозненерча Инкубаторни оалхазарий станцен коллектив.

1958-ча шера май бетта 26-гIа ди тIакхаччалца кIоригаш хьаяхара план тIехкхоачашьяй оалхазарий станцен коллективо. Колхозашка 58 эзари, совхозашка 142,8 эзари бахача нахага 75,9 эзари кIориг ехкай станцен коллектива.

Уж къахьегама толамаш доахаш станцен болхлошта юкъера белгалбаьлар станце фуъаш хьакъестадеча болх беш йола Журавлева Надежда, оператор Попова Александра, заготовитель Куличина Антонина кхыбараш.

Сурта тIа: фуъаш хоржаш боахк Н. Журавлева, А. Попова, А. Куличина.

М. Цурова текст.
И. Плиева сурт.

Тхога язду

Дика лораш бола тубдиспансер

Грозненерча больницашта юкъе дикка белгалъяьнна я № 1 йола городской больница. Дика цхьалхе йолаши хоза кийчъяьи я цун кабинеташ, лабораторeш. ХIаьта цигара лораш? Эхь-эздел долаш, унахошца безаме, теркаме болаш ба цун лораш.

Боккъонца дика болх вIашагIбелла я цу больницера туберкулезни диспансер. Дукха унахой ба цигача шоай лазараштa дарба деш. Уж массава а раьзаве карагIдоал цигача гIулакх деча лораштa. Миччa хана цигача унахо воагIе, цунна сихха квалифицированни медицински гIо ду. Нагахьа унахочун рентгене ваха безам хуле, из а цун лоIамах я.

Лораштa юкъе дика болх барах къоастабе мегаргба рентгена лораш н.н. М. М. Троицкая, В. М. Фрейлих, медсестра Л. Л. Кантуш-Зайцева кхыбараш а.

Шоай низи хаи къовсац цу лораша унахошта доаггIача бесса гIулакх дар духьа. ХIаьта унахоша царна массаза а доккха баркал а оал.

В. БОГАТЫРЕВ.

Наьсаре хьачу хIана ахац автобус?

Iалаьмате дика хьаяь, пассажирашта чIоагIа оатто йолаш я Грозни—Нальчик уха «ЗИЛ-127» яха комфортабельни автобус. Грознера Нальчике йодаш из йода Слепцовскен а Наьсарен а юхxe гIолла. Слепцовске юхе кхаьчача, цига дIачу а гIойи, Iоваккха веза пассажир Iо а ваьккхе, тIахоаве везар тIа а хоавийи юха наькъа тIа а яле дIахо йодаш Наьсаре юхе кхаьчача юха а соцайий пассажираш тIера Iобоах, Наьсаре дIачу а ца йодаш, билеташ Наьсаре дехкадоллашехь а. Шозза а кхозза а цу автобусаца Грознера Наьсаре водаш нийсвеннав со, Слепцовске тIера Iовоалаш цаI е шиъ мара саг хилац, хIаьта Наьсаре водаш ворхI бархI саг воацаш цIаккха а хилац. Наьсарера Орджоникидзе болхаш а дукха нах хул.

Нагахьа санна автобус Наьсаре дIачу ухаре бахача наха доккха гIулакх а пачхахьалкхенна пайданагIа а хургдар.

Нальчикски автотресто хьажа а хьажа вIаштIехьа даьккхача бакъахьа хургдар из гIулакх.

Т. ТЕБОЕВ.

„Къона оазаш“

КхоалагIа шу да Грозненерча ялхлагIча железнодорожни школе литературно-творчески кружоко болх бу. Из кружок лелаю литература хьехача Юрий Борисович Верольскес.

Кружоко арахец «Къона оазаш» яха журнал. Журнала оагIонаш тIа язду дешархой дикагIа дола дувцараш, стихаш, очеркаш.

«Вай школан 60 шу даьннад» яхача темах яр журнала укх шера тIеххьара номер. Из юбилейни номер араяларах доккха цIей хилар бераштa. КIаьнкаша а йиIигаша а безаме ладийгIар цу журнала аргIанца йоацача выпускага.

Сатийна а теркаме а ладийгIар дешархоша цу школе деша ваьгIача пенсионера - железнодорожника Кирилл Федосеевич Скопа хьалхарча школех дийцача къамаьлага.

ЧIоагIа сакъердаме дийцар школах а шийна дукха безаш хиннача хьехархоех а лоро Евгения Андреевна Поборочнаяс. Дог айденна дар цун тIеххьара дешаш:

— Сайна эггара хьалха пионерски галстук хьоарчаяь ди цIаккха а дицлургдац сона. Лораелаш шоай сакъердаме ха!

Къамаьл дир цу школе 27 шера хьехархочун болх баьча пенсионеркас Ольга Ивановна Гиембоцкаяс.

Л. СОЛОДОВНИКОВА.

Тенакий театра керда спектакль

Республикански тенакий театро кийч а даьд, отта а даьд индийски фаьлгех йола спектакль «Инден йоI». Спектакле ролеш ловзаеш ба артисташ Холод, Балабанова, Райкова кхыбараш а.

Дика кийчъяй художнико Лисопадовс декорацеш. Спектаклега боккхача безамца хьеж къона зрителаш.

Редактор М. ЛЬЯНОВ.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIераха кинотеатр
Йоккха зал — Керда бос бола кинокомеди **«Iаьржача фордагахьа».** Долалу 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.
№ 1 йола зIамига зал — **«Iаьржача фордагахьа».** Долалу 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.
№ 2 йола зIамига зал — **«Iаьржача фордагахьа».** Долалу 9.30, 11.30, 1.30, 3.30, 5.30.
«Котовский». Долалу 7.30, 9.30.
№ 3 йола зIамига зал. **«Iаьржача фордагахьа».** Долалу 9.15, 11.15, 1.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15.

Кинотеатр «Экран»
«Iаьржача фордагахьа». Долалу 7.45, 9.45.

Кинотеатр «Родина»
Керда бос бола художественни кинокомеди **«Iаьржача фордагахьа».** Долалу 9, 4, 9.
«Штепселас Тарапунькaнна саг йоалаю». Долалу 11. **«Кхаь форда дехьа вахар».** Долалу 1, 6.

Ахканара кинотеатр
«Штепселас Тарапунькaнна саг йоалаю». Долалу 8, 9.45.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 23, телефоны: редактора 2-41-23, зам. редактора 2-07-01, отдела партийной жизни 2-25-72, корректорской — 2-30-91.
СФ01274 Типография им 11 августа 1918 года, проспект Революции 30/3. Заказ № 3238